

Uzasadnienie

Projekt planu ochrony rezerwatu został opracowany na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, z uwzględnieniem art. 20 ust. 1, 2 i 3 tej ustawy. Zakres zrealizowanych prac został dostosowany do zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych rezerwatu. Projekt planu sporządzono uwzględniając treść rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. poz. 794).

W związku z tym, że teren rezerwatu pokrywa się powierzchniowo z obszarem Natura 2000 Kampinoska Dolina Wisły PLH140029, dla którego nie ustanowiono planu zadań ochronnych, uwzględniono w projekcie planu ochrony, zgodnie z postanowieniami art. 20 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

Rezerwat pokrywa się powierzchniowo z obszarem Natura 2000 Dolina Środkowej Wisły PLB140004. W projekcie planu ochrony nie uwzględniono zakresu planu zadań ochronnych dla tego obszaru, gdyż Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Wisły PLB140004 (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 4572, z późn. zm) został ustanowiony plan zadań ochronnych. Zgodnie z przepisem art. 20 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody w planie ochrony rezerwatu przyrody pokrywającego się w całości lub w części z obszarem Natura 2000 nie uwzględnia się zakresu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, jeżeli dla obszaru tego ustanowiono plan zadań ochronnych.

W rezerwacie nie wyznacza się obszarów, na których można prowadzić działalność wytwórczą, handlową i rolniczą, wykonywać polowania oraz miejsc wprowadzania psów, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 4, 11 i 16 ustawy o ochronie przyrody.

W rezerwacie nie wskazuje się obszarów ochrony ścisłej i krajobrazowej, o której mowa w art. 20 ust. 3 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody.

Rezerwatu nie udostępnia się dla celów edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych, o których mowa w art. 20 ust. 3 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody.

W zarządzeniu nie wskazano obszarów, ani miejsc udostępnianych dla badań naukowych. Mając na uwadze dbałość o zachowanie celu ochrony rezerwatu przyrody we właściwym stanie, udostępnianie rezerwatu w celu prowadzenia badań naukowych może nastąpić po uzyskaniu zezwolenia Regionalnego

Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 24 i ust. 5 ustawy o ochronie przyrody. Uzyskanie indywidualnej zgody na prowadzenie tego typu czynności gwarantuje z jednej strony nadzór nad ich rodzajem i metodyką zabezpieczając z drugiej strony rezerwat przed negatywnym oddziaływaniem realizowanych prac, czy też przed wykonywaniem prac badawczych, których tematyka nie wymaga ingerencji w ekosystem rezerwatu. Szeroki zakres i tematyka badań naukowych sprawia, że pełną kontrolę nad ich wpływem na rezerwat można zachować tylko poprzez rozpatrzenie indywidualnego wniosku. Nie występuje natomiast możliwość precyzyjnego zdefiniowania w planie ochrony dla wszystkich rodzajów badań jednego sposobu postępowania, który minimalizowałby ich negatywny wpływ na rezerwat.

Rezerwat został ustanowiony Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 2 listopada 1994 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (M. P. poz. 496). Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych ostoi lęgowych rzadkich i ginących w Polsce gatunków ptaków siewkowatych: mew, rybitw i sieweczek.

Pod względem administracyjnym rezerwat położony jest w powiecie płońskim i sochaczewskim, w gminach Bodzanów, Mała Wieś, Słubice oraz Iłów. Rezerwat obejmuje w całości grunty należące do Skarbu Państwa.

Na obszarze rezerwatu i jego otuliny obowiązują następujące dokumenty planistyczne z zakresu zagospodarowania przestrzennego. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bodzanów uchwalone uchwałą nr 116/XIV/11 Rady Gminy w Bodzanowie z dnia 29.12.2011 r. W studium gminy Bodzanów na obszarze rezerwatu „Wyspy Zakrzewskie” i jego otuliny wyznaczono lasy i użytki zielone, które zaklasyfikowano do strefy ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych. Teren rezerwatu wraz z otuliną znajdują się w strefie bezpośredniego zagrożenia powodziowego. Zagospodarowanie terenów międzywala regulują odrębne przepisy z zachowaniem wskazań, które zostały sformułowane w studium gminy Bodzanów. Są to m. in. zakaz budowy obiektów kubaturowych i innych trwałych obiektów mogących stanowić przeszkodę dla przepływu wielkich wód, dopuszczenie zagospodarowania międzywala dla celów sportowo – rekreacyjnych (tereny spacerowe z wyznaczonymi i urządzonymi ścieżkami pieszymi, rowerowymi, konnymi). W studium gminy Bodzanów ustalono, że rezerwaty wraz z otuliną pełnią głównie funkcje ochronne z udostępnieniem dla nauki i edukacji zgodnie z warunkami określonymi w Rozporządzeniu MOSZNiL ustanawiającym te rezerwaty. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słubice uchwalone uchwałą nr IX/75/99 Rady Gminy Słubice z dnia 30 listopada 1999 r. zmienione uchwałą nr XII/67/2011 Rady Gminy Słubice w dniu 22 grudnia 2011 r. W studium gminy Słubice rezerwat „Wyspy Zakrzewskie” został zaklasyfikowany do strefy zachowania i ochrony wartości przyrodniczych (ochrona

przed ekspansją gospodarczą i urbanistyczną), obszaru objętego ochroną na podstawie przepisów szczególnych. Na obszarze międzywala, ze względu na zagrożenie powodziowe, ustalono zakaz wznoszenia obiektów kubaturowych stałych (wyjątek stanowią przenośne konstrukcje łatwe do rozbiórki). Za zgodą administratora rzeki zezwolono na działania mające na celu zwiększenie przekroju wolnego spływu wód i kry lodowej w korycie rzeki. W Studium gminy Słubice znajduje się również zapis, że zakazy wynikające z występowania w międzywale rezerwatów przyrody nie dotyczą działań statutowych administratorów rzeki i obwałowań. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Iłów uchwalone uchwałą nr 48/IX/2015 Rady Gminy Iłów z dnia 16 czerwca 2015 r. W wyżej wymienionym studium dla obszaru rezerwatu „Wyspy Zakrzewskie” i jego otuliny ustalono następujące przeznaczenie terenu: kompleksy leśne i zadrzewienia oraz użytki zielone. Znajdują się one w strefie szczególnego zagrożenia powodzią. Według studium gminy Iłów rezerwaty wraz z otulinami pełnią funkcje ochronne z udostępnieniem dla nauki i edukacji zgodnie z warunkami określonymi w Rozporządzeniu MOSZNiL ustanawiającym rezerwaty. Ponadto w studium gminy Iłów zostały wyszczególnione zakazy i nakazy obowiązujące na obszarze rezerwatów i ich stref ochronnych. Zakazy dotyczą zmiany stosunków wodnych, polowań, palenia ognisk, hałasowania, biwakowania, likwidacji wysp oraz łączenia ich z brzegami, wstępu na wyspy w okresie lęgowym (1.04-31.07), wypasu zwierząt gospodarskich w sezonie lęgowym, a także prowadzenia intensywnej regularnej żeglugi towarowej i pasażerskiej w okresie lęgowym. Natomiast na obszarze rezerwatów i ich stref ochronnych dopuszcza się ewentualną trzebież wiklinowisk oraz zadrzewień na wyspach, gdy powierzchnia wysp będzie się zmniejszać. Postulowany jest również wypas bydła na części wysp z zaawansowaną sukcesją roślinną (po 1 sierpnia). Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego gminy Bodzanów obejmującego teren wsi Kępa Polska uchwalony uchwałą nr 77/XI/03 Rady Gminy w Bodzanowie z dnia 30.08.2003 r. W wyżej wymienionym dokumencie na obszarze otuliny rezerwatu „Wyspy Zakrzewskie” ustalono następujące przeznaczenie terenu: łąki i pastwiska bez prawa zabudowy, lasy i większe zadrzewienia, obszar czasowo wyłączony z użytkowania do pozostawienia w stanie naturalnym oraz ciąg ekologiczny (teren rzeki Mołtawy i jej najbliższych okolic, oznaczony na rysunku planu symbolem „EK”). Tereny międzywala utrzymuje się w dotychczasowym użytkowaniu z wymogiem zachowania naturalnego charakteru Wisły, a także ostoi chronionych gatunków ptaków nad Wisłą. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego gminy Słubice terenów przeznaczonych pod zalesienie uchwalony uchwałą nr XXV/167/05 Rady Gminy Słubice z dnia 8 czerwca 2005 r. W MPZP gminy Słubice nie ustalono nowych terenów pod zalesienie na obszarze rezerwatu „Wyspy Zakrzewskie” i jego otuliny.

Do głównych zagrożeń zbiorowisk nieleśnych rezerwatu zaliczyć należy obecność gatunków inwazyjnych. Na terenie rezerwatu odnotowano 9 gatunków inwazyjnych, wśród których znajduje się

klon jesionolistny, uczepek amerykański, kolczurka klapowana, niecierpek drobnokwiatowy, nawłóć późna, rzepień włoski. Głównym zagrożeniem dla ekosystemów wodnych jest ekspansja obcego gatunku inwazyjnego – moczarki kanadyjskiej. Na terenie rezerwatu moczarka rozrasta się bujnie w starorzeczach i skutecznie konkuruje z gatunkami rodzimymi. Niejednokrotnie tworzy prawie jednogatunkowe agregacje, uniemożliwiając rozwój innym makrofitom. Zagrożeniem dla ekosystemów wodnych są również procesy sukcesyjne prowadzące do łądowacenia starorzeczy. Proces ten jest znacznie przyspieszony przez występującą w ekosystemach wodnych moczarkę kanadyjską. Gatunek ten produkując duże ilości biomasy, akumulującej się na dnie zbiorników wodnych, znacznie przyspiesza proces łądowacenia starorzeczy. Widoczne są również duże zmiany wśród populacji ryb, spowodowane głównie zmianami w siedliskach wodnych. Przekształcenia te mają charakter naturalny oraz sztuczny (spowodowany działalnością człowieka). Naturalne procesy, jak długotrwałe susze i związane z nimi niski stan wód, negatywnie wpływają na rozwój populacji ryb. W 2015 roku tylko raz (przez kilka dni) odnotowywano poziom wody, który zalewając przybrzeżne zarośla i lasy łęgowe w międzywalu Wisły, pozwolił na odbycie tarła wielu gatunkom. Z uwagi na krótki czas trwania przyboru wody, wiele oczek wodnych nie zostało zasilonych nowymi populacjami ryb z Wisły. Takie naturalne zarybianie, jest szczególnie ważne, gdyż duża presja wędkarska oraz kłusownictwo powodują, że zbiorniki te szybko zostają przełowione. Pozostające w nich ryby to z reguły narybek, niezdolny jeszcze do odbycia tarła. Kłusownictwo jest bardzo poważnym problemem na terenie rezerwatu, przyczyniającym się do stałego zmniejszania populacji ryb. W ostatnich kilkunastu latach widoczne jest wycofywanie się z wód rezerwatu takich gatunków jak sandacz, kleń, szczupak. Znacząco spadły również populacje leszcza i bolenia. Starorzecza i oczka wodne zasiedlają coraz mniejsze populacje karasi i linów. Praktycznie tylko jeden gatunek ryby zwiększa tu swoją liczebność. Jest to obca dla fauny krajowej babka szczupła, która w ogromnych ilościach spotykana jest zarówno w wodach Wisły jak i starorzeczach do niej przylegających. Gatunek ten często żeruje na ikrze innych ryb przyczyniając się do zmniejszania ich liczebności. Niskie stany wód wpływają również niekorzystnie na stan populacji ptaków. Wyspy łączą się ze stałym lądem, przez co zwiększa się w ich obrębie penetracja przez ludzi oraz drapieżne ssaki. Eksploracja przez ludzi połączona jest także z wjazdem na wyspy pojazdów kołowych, które rozjeżdżają dogodne siedliska ptaków oraz przyczyniają się do bezpośredniego niszczenia gniazd umieszczonych na piasku bądź w niskiej roślinności zielnej porastającej niektóre wyspy. Teren rezerwatu położony jest w obrębie obszaru Natura 2000 Kampinowska Dolina Wisły. Jednym z przedmiotów ochrony w tym obszarze Natura 2000 jest wydra, dla której połowy sieciowe stanowią istotne zagrożenie.

Występujące w rezerwacie biotopy piaszczystych ławic, kęp oraz brzegów rzeki stanowią cenne florystycznie ekosystemy. Do najbardziej interesujących należą, łęgi, wikliny nadrzeczne, brzegi wód,

namuliska oraz suche i piaszczyste murawy. W łągach rosną dość rzadkie w regionie rutewka żółta i gorczycznik prosty. Nad brzegami starorzeczy rośnie rzadki w kraju, związany z dużymi rzekami i brzegiem morza sitowiec nadmorski. Na namuliskach rosną interesujące i dość rzadkie w naszym kraju terofity takie jak namulik brzegowy i cibora brunatna. Natomiast na luźnym, przewiewanym piasku lepiężnik kutnerowaty. W bardziej dojrzałych suchych murawach spotyka się dwa zagrożone w naszym kraju gatunki turzycy wczesna i rozpunka warzywna.

Na terenie rezerwatu stwierdzono występowanie 3 gatunków ryb objętych ochroną tj. koza pospolita, różanka i śliz pospolity. Wśród płazów 4 gatunki podlegają ochronie ścisłej natomiast pozostałe 5 częściowej. Taką samą formą ochrony objęte są wszystkie obserwowane na terenie rezerwatu gady, a także 6 (ze stwierdzonych 14) gatunków ssaków. W przypadku ptaków ze stwierdzonych 65 gatunków zdecydowana większość to gatunki podlegające ochronie ścisłej (60 gatunków). Trzy podlegają ochronie częściowej, natomiast kolejne dwa to gatunki łowne. Wśród bezkręgowców stwierdzono 1 gatunek ściśle chroniony oraz 4 gatunki podlegające ochronie częściowej. Oprócz obecności na liście zwierząt chronionych w Polsce, wiele zwierząt odnotowanych na terenie rezerwatu należy do gatunków cennych także w Europie. Rezerwat z uwagi na liczne wyspy i piaszczyste łąchy przyciąga ptaki nie tylko w okresie lęgowym. Wiosną i jesienią obszar ten odwiedzają stada gatunków migrujących na zimowiska na południe Europy lub na lęgowiska na północy kontynentu. Płynąca woda wokół wysp stwarza dogodne warunki dla żeru tych gatunków, dzięki czemu ptaki mogą uzupełnić energię i odpocząć przed dalszą wędrówką. Teren rezerwatu to także ważne zimowisko kilku gatunków. W okresie migracji notuje się zarówno ptaki wodno-błotne jak również drobne ptaki śpiewające oraz drapieżniki. Najważniejszą dla tego terenu grupą są jednak ptaki wodne. Przez obszar rezerwatu przelatują licznie sieweczka obrożna, krwawodziób, rybitwa białoczelna, kormoran, kszyc, gągoł, łączak, nurogęś, krakwa. W dużo większych koncentracjach pojawiają się natomiast sieweczki rzeczne, czajki, krzyżówki, brodźce piskliwe, śmieszki, mewy siwe, rybitwy zwyczajne. Stada niektórych z nich liczą często nawet do kilkuset osobników (szczególnie krzyżówki, czajki oraz śmieszki). Z uwagi na to, że celem ochrony rezerwatu są ptaki i ich siedliska, zaplanowane w planie ochrony działania ochronne ukierunkowane są na tę grupę fauny. Na obszarze rezerwatu przedmiotami ochrony są mewy, sieweczki i rybitwy. Podczas inwentaryzacji przeprowadzonej w 2015 roku nie stwierdzono w rezerwacie lęgu mewy siwej, natomiast stwierdzono 2 pary sieweczki obrożnej i 1 parę sieweczki rzecznej natomiast mewa siwa, śmieszka, rybitwa białoczelna i rzeczna teren rezerwatu wykorzystywały tylko jako żerowisko i miejsce odpoczynku. Mimo obecności wielu wysp na tym terenie większość nie ma dużego znaczenia dla cennych gatunków ptaków, ponieważ porośnięte są zadrzewieniami lęgowymi. Tylko nieliczne piaszczyste wyspy i łąchy stanowią dobre miejsce do lęgów dla mew, rybitw i siewek. Gatunki należące do przedmiotów ochrony mewa siwa,

śmieszka, rybitwa rzeczna, rybitwa białoczelna oraz sieweczki rzeczna i obroźna lęgną się tu w niewielkiej liczbie par i często tylko sezonowo. Jeszcze w roku 2014 sieweczka rzeczna gniazdowała w liczbie 3 par, mewa siwa 0-1 pary, rybitwa białoczelna 0-2 pary, natomiast śmieszka, rybitwa rzeczna oraz sieweczka obroźna nie odbywały lęgu. Rezerwat obfituje w siedliska chętnie wykorzystywane przez różne gatunki ptaków. Wyspy oraz dominujące lasy lęgowe, w których jest wiele okazałych starych drzew, stwarzają dogodne miejsca do założenia gniazd. Bogactwo takich siedlisk szczególnie ważne jest dla drobnych ptaków śpiewających. Rozległe lęgi w północno-zachodniej części obszaru (położone w otulinie), jak również te umiejscowione w samym rezerwacie, na dwóch największych wyspach, stanowią doskonałe lęgowisko dla tych gatunków. Zadrzewione wyspy to także bezpieczne miejsce odpoczynku dla stad ptaków wędrujących w okresie wiosennej i jesiennej migracji.

Celem zaplanowanych działań ochronnych jest zachowanie populacji gatunków ptaków, dla ochrony których rezerwat został ustanowiony. Ochrona tych ptaków to również, a może przede wszystkim, ochrona ich miejsc lęgowych (piaszczystych łąch, całkowicie otwartych lub porośniętych w niewielkim stopniu roślinnością zielna i krzewami wierzb), dla których zagrożeniem jest postępująca sukcesja, głównie zarośli wierzby trójpręcikowej i wierzby wiciowej. Zbyt rozwinięte, zacieniające znaczne powierzchnie gruntu zarośla wierzb stają się mniej atrakcyjne do wyprowadzenia lęgów, szczególnie przez rybitwy i sieweczki. Często doprowadza to do porzucenia istniejących kolonii i poszukiwania innych, bardziej atrakcyjnych miejsc lęgowych. Zagrożeniem dla gatunków ptaków występujących w rezerwacie jest obecność i ciągle rozprzestrzenianie się drapieżników, w szczególności gatunku obcego, jakim jest norka amerykańska. Znaczna ilość tropów tego gatunku stwierdzana w rezerwacie świadczy o jego dużej aktywności. Drapieżnik ten niszczy lęgi ptaków wybierając zarówno jaja z gniazd jak i młode osobniki.

W ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych, celem zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie:

1) podał do publicznej wiadomości poprzez:

- a) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i na stronach internetowych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie obwieszczenia,
- b) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Urzędu Gminy,
- c) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie RZGW,

- d) umieszczenie obwieszczenia na łamach lokalnej gazety,
informacji o przystąpieniu do sporządzania projektu planu ochrony;
- 2) wyłożył dokumentację przygotowaną na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie. O wyłożeniu dokumentacji Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie poinformował poprzez:
- a) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i na stronach internetowych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie,
 - b) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Urzędu Gminy,
 - c) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie RZGW,
 - d) umieszczenie obwieszczenia na łamach lokalnej gazety.

W ramach przeprowadzonego postępowania z udziałem społeczeństwa wnioski i uwagi do wyłożonego projektu planu ochrony wnieśli:

1. Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków:

- 1) *w zakresie gromadzenia danych o awifaunie omawianych rezerwatów i ich otulin wykorzystać istniejącą w tym temacie bogatą literaturę naukową, poczynając od połowy lat 80-tych ubiegłego wieku (prace zespołowe pod kierunkiem prof. Tomasza Wesołowskiego, publikowane w 1984 i 1985 r. w Acta ornithologica), jak również uzyskane dane o przyrodzie terenów rezerwatów, pochodzące z inwentaryzacji prowadzonych na zlecenie tutejszego RDOŚ na potrzeby sporządzenia 10-letnich planów zadań ochronnych dla OSO Natura 2000 „Dolina Środkowej Wisły” oraz SOO Natura 2000 „Kampinowska Dolina Wisły”.*

Określając zakres planu ochrony oraz opracowań wykorzystanych na potrzeby jego sporządzenia, zawsze trzeba mieć na względzie, że jest to akt prawa miejscowego, regulowany przepisami określonymi w ustawie o ochronie przyrody oraz aktami wykonawczymi do tej ustawy. Instrumentem prawnym definiującym w sposób ogólny założenia, jakie powinien uwzględniać plan ochrony oraz jego elementy składowe, jest art. 20 ustawy o ochronie przyrody. Szczegółowe rozwiązania z tym związane zostały zawarte w akcie wykonawczym do ustawy o ochronie przyrody, tj. Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody. Posłużenie się przez prawodawcę w konstrukcji rozporządzenia Ministra Środowiska sformułowaniem „w szczególności” sprawia, że zawarte w nim przepisy należy traktować, jako przykłady, nietworzące zamkniętego katalogu. Zgodnie, bowiem z rozporządzenia Prezesa Rady

Ministrów w sprawie zasad techniki prawodawczej, jeżeli wyliczenie ma mieć charakter przykładowy, a nie zupełny, należy to jednoznacznie wyrazić za pomocą zwrotu „w szczególności”. Tak zdefiniowane przepisy nie nakładają obowiązku opracowywania planu ochrony z wykorzystaniem wszystkich sporządzonych w danej tematyce opracowań, lecz dają możliwość wyboru materiałów, zawężenia ich zakresu, do publikacji, które nie straciły nic na swojej aktualności i z tych względów mogą być przydatne do opracowania koncepcji ochrony. W celu określenia tendencji zmian populacji gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony za zasadne uznano wykorzystanie dostępnych danych pochodzących sprzed utworzenia rezerwatu, w tym dokumentacji wykonanej na potrzeby ustanowienia rezerwatu, danych z inwentaryzacji na potrzeby PZO „Dolina Środkowej Wisły” (2009), danych z inwentaryzacji ptaków koryta rzecznej Wisły (2014) oraz przeprowadzonej w roku 2015 inwentaryzacji na potrzeby projektu planu ochrony dla rezerwatu. Do określenia stanu zachowania przedmiotów ochrony w obszarze N2000 „Kampinoska Dolina Wisły” wykorzystano również dane zebrane na potrzeby PZO;

- 2) *w pracach uwzględnić konieczność gruntownej aktualizacji danych geodezyjnych (numery ewidencji działek w poszczególnych obrębach) podanych dla rezerwatów i ich otulin w zarządzeniu o ustanowieniu rezerwatów, jak również pozyskać dane o właścicielach gruntów (w tym – osobach fizycznych) położonych w otulinach tych rezerwatów – w celu wydania przez tutejszy RDOŚ aktualnych zarządzeń opisujących te rezerwaty”.*

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody, regionalni dyrektorzy ochrony środowiska opracowując plany ochrony rezerwatów, zobowiązani są do ustalania informacji o gruntach wchodzących w ich skład na podstawie danych z ewidencji gruntów. Przy tak skonstruowanym przepisie nie można pominąć ewidencji gruntów przy ustanawianiu aktów prawnych w sprawie rezerwatów przyrody. Nie uwzględnienie zawartej w nich informacji mogłoby w konsekwencji doprowadzić do tego, że znajdujące się w obrocie prawnym dla jednego rezerwatu dwa akty prawa miejscowego tj. zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody i plan ochrony, odmiennie regulowałyby tę samą kwestię, jaką jest granica i powierzchnia rezerwatu. Jednym z założonych celów opracowania planu ochrony rezerwatu przyrody, jest doprowadzenie, przy wykorzystaniu dostępnych obecnie środków technicznych i stanu wiedzy w zakresie geodezji, zawartych w nich informacji do stanu odzwierciedlającego możliwie najdokładniej sytuację rzeczywistą odniesioną do stanu na dzień uznania rezerwatu. Powierzchnia rezerwatu będzie zgodna ze stanem faktycznym, jeżeli nie będzie się różnić od powierzchni wykazywanej w dokumentacji geodezyjnej dla wchodzących w jego skład działek ewidencyjnych, określonej zgodnie ze stanem faktycznym na gruncie. Przy takim stanie faktycznym i prawnym granicę rezerwatu i jego powierzchnię

oraz granicę otuliny zweryfikowano pod kątem zgodności z obowiązującym podziałem ewidencyjnym, pozyskanym z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego (prowadzona przez starostów ewidencja gruntów i budynków jest powszechnie obowiązującym źródłem danych o gruntach). Granicę i powierzchnię z aktu powołującego rezerwat do życia, odniesiono do pozyskanych z ewidencji gruntów danych i na tej podstawie otrzymano powierzchnię rezerwatu, stanowiącą sumę powierzchni działek ewidencyjnych, będącą wynikiem podziału geodezyjnego przedmiotowego terenu. Uzyskane wyniki wykazały różnicę pomiędzy danymi wykazanymi w akcie prawnym uznającym rezerwat, a danymi wykazywanymi w ewidencji gruntów. Wskazać przy tym należy również to, że do nowelizacji aktu prawnego powołującego do życia rezerwat nie są konieczne informacje o osobach fizycznych będących właścicielami gruntów położonych w granicach otuliny;

- 3) *uzyskać aktualne dane o wynikach monitoringu stanu czystości wód płockiego odcinka Wisły, prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie – celem porównania z wynikami takowego monitoringu z lat 90-tych ubiegłego wieku, dostępnymi w materiałach, które zostały przekazane KRAMEKO przez OTOP”.*

W celu określenia ewentualnych zmian zachodzących w ekosystemach wodnych rezerwatu pozyskano z WIOŚ w Warszawie aktualne wyniki monitoringu wód Wisły na odcinku między Narwią a Płockiem, i porównano je z udostępnionymi przez OTOP i danymi z roku 1994.

- 4) *dokonać spisu budowli wodnych (hydrotechnicznych) istniejących na terenie rezerwatu (na podstawie bazy numerycznej tego typu budowli znajdującej się w bazie EWIKOR administrowanej przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie), ich stanu technicznego, jak również wpływu na stan zachowania siedlisk tamtejszej awifauny, a także prognozowanego – w przypadku ich odbudowy lub przebudowy – oraz o poznanie historii prac hydrotechnicznych w omawianych rezerwatach w czasie ich ponad 20-letniego istnienia i związanych z nimi konfliktów”.*

Pozyskano z katastru wodnego RZGW w Warszawie wykaz budowli wodnych w granicach rezerwatu, dokonano oceny stanu technicznego jak również oceny wpływu na stan zachowania siedlisk awifauny.

- 5)
 - a) *„rozpoznać rodzaje i rozmiary prowadzonej aktualnie na płockim odcinku Wisły żeglugi i planów rozwoju omawianego fragmentu Wisły wraz z określeniem zagrożeń pochodzących od tej żeglugi, także prognozowanych w wariantach realizacji jej rozwoju, w szczególności w zakresie budowy europejskiej Drogi Wodnej Wschód-Zachód (E-70), łączącej Niemcy z Białorusią – poprzez omawiany odcinek płockiej Wisły i Bug”*

b) „uwzględnić w planach ochrony istnienie szlaku żeglugowego na Wiśle, z jego dotychczasowym, rozpoznany w trakcie prac nad projektem planu, wykorzystaniem przez jednostki pływające – wraz z uwzględnieniem szeregu ograniczeń, wynikających z potrzeb ochrony w rezerwatach – np. wykluczenie żeglugi w porze nocnej, poza ogłoszonym sezonem żeglugowym oraz bez przybijania jednostek pływających do wysp i kęp rzecznych”.

Szlak żeglugowy rzeki Wisły funkcjonował wiele lat przed utworzeniem rezerwatu przyrody Wyspy Zakrzewskie. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 5 sierpnia 1977 r. w sprawie granic wód, linii brzegu, urządzeń nad wodami oraz wód śródlądowych żeglownych (Dz.U.1977.26.110) Wisła i jej wody od ujścia rzeki Przemszy do połączenia z Kanałem Łaczańskim i od ujścia tego Kanału w miejscowości Skawina do ujścia Wisły do Zatoki Gdańskiej uznane zostały za żeglowne śródlądowe drogi wodne.

Pomimo tego faktu wartości przyrodnicze koryta Wisły i jej otoczenia nie zostały uszczuplone. Potwierdzeniem tego faktu było uznanie w 1994 roku tego fragmentu koryta Wisły jako rezerwat przyrody o nazwie Wyspy Zakrzewskie – Zarządzenie Ministra Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 2 listopada 1994 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (M.P. poz. 496), w którym to akcie prawnym dopuszczono żeglugę na Wiśle i prace związane z jej utrzymaniem np. regulacja koryta i wód rzeki. Biorąc pod uwagę racjonalność prawodawcy można przyjąć, że nie uznał on żeglugi jako zagrożenie dla trwałości tej formy ochrony przyrody.

W poruszonej kwestii budowy Drogi Wodnej Wschód - Zachód (E-40) należy wskazać, że Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie nie jest znane czy, a jeżeli tak to kiedy, miałyby rozpocząć się realizacja tego przedsięwzięcia, jak również nie jest znany zakres prac, jakie miałyby być wykonane w ramach tej inwestycji. Zatem nie posiada ono przymiotu faktycznego, rzeczywistego czy potencjalnego. W związku z tym, niemożliwym jest określenie w planie ochrony wpływu na przyrodę rezerwatu i obszaru Natura 2000 oraz tym bardziej określenie sposobów eliminacji ewentualnego negatywnego oddziaływania. Przepisy ustawy o ochronie przyrody i wydanego do tej ustawy aktu wykonawczego z zakresu zasad opracowywania planu ochrony rezerwatu przyrody zawężają zakres niezbędnych do wykonania prac nad planem ochrony do czynności, których zakres jest mierzalny. Sporządzając ten dokument identyfikuje się i ocenia istniejące oraz potencjalne zagrożenia wewnętrzne i zewnętrzne biorąc pod uwagę ich realny wpływ w szczególności na naturalne procesy przyrodnicze, siedliska przyrodnicze, ekosystemy, siedliska oraz populacje roślin, zwierząt lub grzybów czy też różnorodność ekosystemów.

Jednocześnie wskazać należy, że realizacja inwestycji obejmującej budowę drogi wodnej w omawianej lokalizacji możliwa będzie dopiero po przeprowadzeniu indywidualnej oceny w trybie przepisów

ustawowych, w drodze stosownych postępowań administracyjnych. Taką ocenę można dokonać wyłącznie w oparciu o szczegółową dokumentację planowanego przedsięwzięcia. Bez precyzyjnego określenia przez wykonawcę parametrów tej inwestycji, nie będzie bowiem możliwe określenie warunków jej ewentualnej realizacji, w tym w szczególności rozwiązań ograniczających lub eliminujących jej negatywne oddziaływanie na cenne przyrodniczo obszary chronione. Dodatkowo należy mieć na uwadze, że w planie ochrony, jako akcie prawa miejscowego, brak jest podstawy do powielania przepisów ustawowych, w oparciu o które mogą być prowadzone przedmiotowe postępowania;

- 6) *rozpoznać możliwość docelowego scalenia przez RDOŚ w Warszawie terenów objętych omawianą ochroną rezerwatową w jeden rezerwat faunistyczny (ornitologiczny) wraz ze scaleniem istniejących otulin”.*

Zgodnie z przepisami art. 13 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi. Uznanie za rezerwat przyrody następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, które określa jego nazwę, położenie lub przebieg granicy i otulinę, jeżeli została wyznaczona, cele ochrony oraz rodzaj, typ i podtyp rezerwatu przyrody, a także sprawującego nadzór nad rezerwatem. Regionalny dyrektor ochrony środowiska, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, po zasięgnięciu opinii regionalnej rady ochrony przyrody, może zwiększyć obszar rezerwatu przyrody, zmienić cele ochrony, a w razie bezpowrotnej utraty wartości przyrodniczych, dla których rezerwat został powołany - zmniejszyć obszar rezerwatu przyrody albo zlikwidować rezerwat przyrody. W obecnym brzmieniu, przepisy ustawy nie przyznają delegacji do scalenia kilku rezerwatów przyrody w jeden. Byt poszczególnych rezerwatów został wyznaczony w drodze współistniejących aktów prawa miejscowego, określających między innymi nazwę oraz powierzchnię formy ochrony przyrody. Połączenie kilku rezerwatów przyrody w jeden, obszarowo pokrywający się z istniejącymi już rezerwatami, wiązałoby się z koniecznością wyeliminowania z obrotu prawnego scalanych rezerwatów. Tymczasem ustawa o ochronie przyrody przewiduje jedynie możliwość zmiany granic poszczególnych rezerwatów lub ich likwidację. Zmiana granic dowolnego rezerwatu tak, aby obejmował on swym zasięgiem inne rezerваты nie prowadziłaby do ich połączenia. W dalszym bowiem ciągu w obrocie prawnym funkcjonowałyby wszystkie akty prawa miejscowego, regulujące istnienie poszczególnych rezerwatów. Aby zatem utworzony został jeden rezerwat przyrody należałoby uprzednio zlikwidować istniejące obecnie formy ochrony, a następnie włączyć ich obszar do nowopowstałego rezerwatu przyrody, utworzonego na ich miejsce. Nie jest to

jednak możliwe ze względu na brak przesłanek do likwidacji istniejących rezerwatów, która może nastąpić wyłącznie w przypadku bezpowrotnej utraty wartości przyrodniczych, dla których rezerwat został powołany;

- 7) *w określeniu priorytetowych warunków zachowania siedlisk lęgowych rybitw, mew i innych gatunków ptaków siewkowych (głównych przedmiotów ochrony) podkreślić wiodącą rolę ochrony typu konserwatorskiego, polegającą w szczególności na zachowaniu roztopowego („dzikiego”) charakteru nurtu Wisły na odcinkach tej rzeki objętych ochroną rezerwatową – poprzez dostosowanie do tegoż priorytetu zasad prowadzenia koniecznych działań w celu ochrony przeciwpowodziowej doliny Wisły Płockiej”.*

Zgodnie z art. 15 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody realizacja w rezerwacie działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym nie podlega ograniczeniu. Wprowadzenie planem ochrony ograniczeń w tym zakresie stanowiłoby wykroczenie poza ramy ustawowego upoważnienia;

- 8) *ustalić ochronę czynną na całym obszarze wszystkich rezerwatów, z zasadą odstąpienia o wykonywania zabiegów ochronnych w maksymalnym stopniu – tam, gdzie 20-letnia historia ochrony rezerwatowej w omawianym miejscu dowiodła, iż zachodzi regularny proces samoodnawiania się siedlisk lęgowych tak zwanych gatunków „wyspowych”, działający dzięki roztopowemu charakterowi nurtu”.*

Cały obszar rezerwatu objęto ochroną czynną. Analiza stanu populacji gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony oraz zidentyfikowane zagrożenia wskazują na konieczność podjęcia działań ukierunkowanych na ochronę lęgów ptaków oraz utrzymanie dogodnych miejsc gniazdowania ptaków, z tych względów nie można odstąpić od wykonywania zabiegów ochronnych;

- 9) *rozpoznać charakter jakościowy (gatunkowy) i ilościowy ichtiofauny płockiego odcinka Wisły – jako głównej bazy pokarmowej niektórych gatunków ptaków, stanowiących przedmiot ochrony (np. rybitwy, zimorodek, częściowo także mewy), stopień presji wędkarzy i rybaków na tę ichtiofaunę (= skład ilościowy i jakościowy połowów w skali roku) – w celu sformalizowania zaleceń w zakresie dalszego zarybiania w obwodach rybackich i prowadzenia połowów wędkarskich”.*

Plan ochrony opracowano z wykorzystaniem danych inwentaryzacyjnych z zakresu ichtiofauny przygotowanych na potrzeby PZO dla „Kampinoskiej Doliny Wisły”;

- 10) *rozpoznać aktualną skalę kłusownictwa i nielegalnego pozyskania drewna na terenie rezerwatów i ich otulin”.*

Kłusownictwo wskazano jako jedno z zagrożeń dla rezerwatu i obszaru N2000 „Kampinoska Dolina Wisły”. Wycinka drzew ma charakter incydentalny;

- 11) *doprecyzować wskazania dotyczące ochrony czynnej siedlisk występowania gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w OSO Natura 2000 „Dolina Środkowej Wisły”, obejmującym w całości Wisłę Płocką – zawarte w Zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Dolina Środkowej Wisły” PLB 140004 – dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego 2014 r., poz. 4572 ze zmianami – (np. prowadzenie wypasu, koszenia łąk, odkrzaczania itp.) - na terenie omawianych i ich otulin o zapisy określające obligatoryjne dopuszczalne terminy tych zabiegów, które nie będą kolidowały z okresem lęgowym gatunków zajmujących „odnawiane” siedliska.*

Rezerwat pokrywa się powierzchniowo z obszarem Natura 2000 Dolina Środkowej Wisły PLB140004. W projekcie planu ochrony nie uwzględniono zakresu planu zadań ochronnych dla tego obszaru, gdyż Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Wisły PLB140004 (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 4572, z późn. zm) został ustanowiony plan zadań ochronnych. Zgodnie bowiem z przepisem art. 20 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody w planie ochrony rezerwatu przyrody pokrywającego się w całości lub w części z obszarem Natura 2000 nie uwzględnia się zakresu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, jeżeli dla obszaru tego ustanowiono plan zadań ochronnych;

- 12) *uwzględnić w ustaleniach planów ochrony dla dwóch spośród sześciu omawianych rezerwatów ornitologicznych („Kępa Rakowska i „Kępa Antonińska”) treść sentencji załączonego do niniejszego pisma prawomocnego wyroku sądu powszechnego (Sądu Rejonowego w Płocku z dnia 10 listopada 2004 r. o sygn. Akt I C 767/98, sprostowanego postanowieniem w dniu 23 grudnia 2004 r), który wiąże wszystkie strony i podmioty (np. RDOŚ w Warszawie i RZGW w Warszawie) mające udział w zarządzaniu tymi rezerwatami w zakresie: zakazu odbudowy lub budowy szeregu budowli wodnych, wymienionych w tym wyroku oraz zakazu realizacji prac bagrowniczych na odcinku Wisły pomiędzy km 591-601 szlaku żeglugowego tej rzeki, zakazu wycinki drzew i krzewów na wyspach i kępach rzecznych w km 594-601 szlaku żeglugowego, w tym na Kępach Pieczyskich i Kępie Antonińskiej oraz prowadzenia na tym fragmencie rzeki prac bagrowniczych.*

W trakcie prac nad projektem planu ochrony dla rezerwatu przeanalizowano zebrane materiały, w tym wyrok Sądu Rejonowego w Płocku z dnia 10 listopada 2004 r. o sygn. Akt I C 767/98, sprostowanego postanowieniem w dniu 23 grudnia 2004 r). W sentencji wyroku znalazły się zapisy, które zostały wykorzystane do opracowania koncepcji ochrony rezerwatu. Wskazać należy dodatkowo, że Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie ustanawiając plan ochrony rezerwatu nie jest w żaden sposób związany z przywołanym wyrokiem. Należy bowiem zauważyć, że jakkolwiek orzeczenia sądowe kształtują pewną linię wykładni obowiązującego prawa, to jednak dotyczą one wyłącznie konkretnych indywidualnych spraw, w danym stanie prawnym i są wiążące jedynie w stosunku do podmiotów i spraw, w których zapadły. W świetle przepisów art. 87 Konstytucji RP nie są one źródłem powszechnie obowiązującego prawa, przez co nie mogą być wiążące dla organu wydającego powszechnie obowiązujący akt prawa miejscowego. Obowiązujące przepisy nie dopuszczają możliwości wprowadzania planem ochrony zakazów. Ponadto należy wskazać, że na terenie rezerwatu obowiązuje szereg zakazów wprowadzonych przez art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody. Plan ochrony ustalający zakazy powielalby regulacje ustawy o ochronie przyrody, co stanowiłoby istotne naruszenie prawa. W związku z powyższym, wprowadzenie w planie ochrony zaproponowanej zmiany stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. Wskazać również należy, że ustawa o ochronie przyrody znosi obowiązujące w rezerwacie zakazy w stosunku do działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym. Plan ochrony zakazujący wykonania tego typu działań byłby niezgodny z aktem wyższej rangi, jaką jest ustawa o ochronie przyrody;

13) *w ustaleniach zasad monitoringu dotyczącego stanu przedmiotów ochrony rezerwatów wykorzystać (i uwzględnić) zasady analogicznego monitoringu, który będzie prowadzony na podstawie ustaleń zawartych w zatwierdzonych zadaniach ochronnych dla OSO „Dolina Środkowej Wisły”.*

Określono zasady monitoringu przedmiotów ochrony rezerwatu przyrody uwzględniając monitoring prowadzony na podstawie PZO dla OSO „Dolina Środkowej Wisły”;

14) *wykluczyć prowadzenie gospodarki łowieckiej na terenach rezerwatów i ich otulin wraz z wykluczeniem zabijania dziko żyjących zwierząt w rezerwatach – z wyjątkiem pozyskania przez uprawnionych do tego członków PZW – jako podmiotu będącego dzierzawcą obwodów rybackich na Wiśle Płockiej; należy także wykluczyć wymienione tereny z obwodów łowieckich – jeżeli te są na nich utworzone”.*

Dla obszaru specjalnej ochrony ptaków „Dolina Środkowej Wisły” PLB140004 został ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 24 kwietnia 2014 roku Plan Zadań Ochronnych (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2014 r. poz. 4572). Zgodnie z tym Planem zezwala się na polowania w granicach obwodów łowieckich znajdujących się w obszarze Natura 2000 na kaczkę krzyżówkę z wyłączeniem okresu od 22 grudnia do 31 sierpnia. Jednym z głównych zagrożeń dla przedmiotów ochrony rezerwatu jest drapieżnictwo, w szczególności norki amerykańskiej i lisa. W planie ochrony przyjęto koncepcję ochrony głównych przedmiotów ochrony (mew, rybitw i sieweczek) polegającą m.in. na przeciwdziałaniu niekorzystnemu oddziaływaniu drapieżnictwa poprzez dopuszczenie polowań na lisa, jenota, szopa pracza i norkę amerykańską w otulinie rezerwatu z wyłączeniem okresu lęgowego ptaków (od 1 kwietnia do 31 sierpnia). Jest to jedna z bardziej skutecznych metod ochrony gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w rezerwacie przed drapieżnikami. Ponadto należy wskazać, że na terenie rezerwatu obowiązuje szereg zakazów wprowadzonych przez art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody, w tym zakaz wykonywania polowań. Plan ochrony ustalający zakazy powielalby regulacje ustawy o ochronie przyrody, co stanowiłoby istotne naruszenie prawa. W związku z powyższym wprowadzenie w planie ochrony zaproponowanej zmiany stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny;

15) opracować koncepcję udostępnienia części rezerwatów z brzegów rzeki – poprzez wskazanie miejsc przewidzianych dla przebywania publiczności (z wykluczeniem realizacji miejsc parkingowych i dopuszczenia ruchu pojazdów mechanicznych)”.

W celu maksymalnej ochrony rezerwatów ustawodawca wprowadził, poprzez art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy o ochronie przyrody, zakaz poruszania się po ich terenie, przewidując równoległe możliwości wprowadzenia odstępstwa od jego obowiązywania, poprzez wyznaczenie w rezerwacie szlaków. Sposób sformułowania tej regulacji sprawia, że plan ochrony nie może stanowić podstawy do wyznaczania w rezerwacie szlaków. Rezerwat obejmuje głównie koryto rzeczne z wyspami, stanowiącymi miejsca lęgowe mew, rybitw i sieweczek, głównych przedmiotów ochrony. Ze względu na ochronę ich miejsc lęgowych, żerowisk i miejsc odpoczynku nie wyznaczano w rezerwacie obszarów ani miejsc udostępnionych dla szeroko rozumianych celów turystycznych i rekreacyjnych.

16) we wskazaniach planistycznych wykluczyć realizację na terenie omawianych rezerwatów i ich otulin infrastruktury technicznej i budowlanej, w szczególności nie związanej z działalnością przeciwpowodziową – w tym budowy przystani i baz biwakowych, napowietrznych linii przesyłowych, mostów (przepraw) grodowych i kolejowych itp., jak

również komercyjnego poboru kruszyw budowlanych (kopalin pospolitych) z dna lub międzywala rzeki”

Zgodnie z § 12 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 roku w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody zakres prac na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony rezerwatu obejmuje m.in. zakres ustaleń do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województw. Zgodnie z wytycznymi Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska pn. „*Opracowanie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000*” (a projekt planu ochrony rezerwatu uwzględnia PZO) potrzeba zmiany istniejącego planu zagospodarowania przestrzennego może być zidentyfikowana wtedy i tylko wtedy, gdy skutkiem realizacji takiego planu lub studium byłoby istotne negatywne oddziaływanie na obszar Natura 2000 z punktu widzenia celów ochrony obszaru tj. istotne negatywne oddziaływanie na przedmioty ochrony, naruszenie integralności obszaru lub jego powiązań z obszarami sąsiednimi. Przeprowadzona analiza dokumentacji planistycznych wykazała brak zapisów, których skutki realizacji oddziaływałyby negatywnie na przedmioty ochrony Obszaru Natura 2000. Tym samym nie ma wskazań do wprowadzania zmian w dokumentacji planistycznej. Wskazać również należy, że planem ochrony nie można wprowadzać zakazów, a ustalona przez art. 20 ust. 1 pkt. 7 ustawy o ochronie przyrody delegacja, zezwala regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska wyłącznie na formułowanie w planie ochrony zapisów do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w formie ustaleń. Ponadto należy zauważyć, że na terenie rezerwatu obowiązuje szereg zakazów wprowadzonych przez art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody, w tym zakaz budowy obiektów budowlanych czy też użytkowania. Plan ochrony ustalający zakazy powielałby regulacje ustawy o ochronie przyrody, co stanowiłoby istotne naruszenie prawa. W związku z powyższym wprowadzenie w planie ochrony zaproponowanej zmiany stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny;

17) określić istotne zagrożenia zewnętrzne i sposoby przeciwdziałania im – przykładowo, zagrożeniami takimi są: wielotorowe napowietrzne linie energetyczne przekraczające tuż poniżej Wyszogrodu, nowy drogowy most pylonowy tuż poniżej Kępy Ośnickiej w Płocku, czy też niedawno otwarta przystań komunalna na prawym brzegu Wisły w Wyszogrodzie i stacja wodna Stowarzyszenia Wodniaków Gminy Słupno „Flis” - w Liszynie – generujące niezorganizowany ruch małych jednostek pływających na terenie rezerwatów.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 roku w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody zakres prac na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony rezerwatu obejmuje m.in. dokonanie ustaleń niezbędnych do identyfikacji i oceny istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. Rezerwat posiada otulinę, która zgodnie z ustawą o ochronie przyrody stanowi strefę ochronną graniczącą z formą ochrony przyrody zabezpieczającą go przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka. Ustawowo określony cel otuliny stanowi podstawę do formułowania wskazań w sferze ograniczania zagrożeń wynikających z zagospodarowania nieruchomości położonych na jej obszarze. Zakres tych wskazań będzie obejmował wyłącznie inwestycje, których realizacja w granicach otuliny wpłynie negatywnie na rezerwat przyrody. Zgodnie z przyjętym w tym zakresie orzecznictwem, wyznaczenie otuliny nie wiąże się z wprowadzeniem w jej obrębie jakichkolwiek ograniczeń lub zakazów. Zakres określonej inwestycji będzie wymagał modyfikacji, jeżeli z punktu widzenia prowadzonej w rezerwacie ochrony będzie stał on w sprzeczności z funkcją ochronną otuliny. Przyjęcie odmiennej wykładni przepisów ustawy o ochronie przyrody prowadziłyby do tego, że wyznaczenie otuliny byłoby zupełnie bezcelowe, ponieważ nie zabezpieczałaby ona w żaden sposób formy ochrony przyrody. Przy takim stanie faktycznym i prawnym przeprowadzenie oceny zagrożeń zewnętrznych dla rezerwatu ogranicza się do jego otuliny. Sprowadza się ona do określenia czy przedsięwzięcie może być zrealizowane w proponowanym zakresie, czy też muszą być zachowane dla niego indywidualnie sprecyzowane warunki realizacji. Wyznaczając otulinę, przyjmuje się jej zasięg na tyle duży, aby spełniała on założone funkcje prewencyjne, realizowane poprzez zadania powiązane z funkcją rezerwatu. Ważną cechą tych zadań, jest odpowiednia realizacja celów związanych z ochroną zasobów przyrody występujących na terenie rezerwatu. Z tych względów, ocena w przedmiocie wpływu przedsięwzięcia na rezerwat wymaga rozważenia szeregu faktycznie istniejących aspektów i uwarunkowań, nie może mieć ona charakteru dowolnego i wykraczać poza granice otuliny. Podkreślenia wymaga również, że zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody sposób zagospodarowania przestrzennego uzgadniany jest przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska w części dotyczącej rezerwatu przyrody i jego otuliny, w zakresie ustaleń mogących mieć negatywny wpływ na cele ochrony rezerwatu przyrody. W związku z powyższym, na potrzeby sporządzenia niniejszego projektu planu ochrony ocenie poddano inwestycje obejmujące swym zasięgiem obszar rezerwatu i jego otulinę;

- 18) „nawiązać w założeniach sporządzanych planów ochrony rezerwatów do projektowanej koncepcji kompleksowej ochrony odcinka Dolnej Wisły – pomiędzy ujściem Narwi a

Płockiem – poprzez ustanowienie dalszych 4 rezerwatów ornitologicznych, jak również Parku Krajobrazowego im. Księżąt Mazowieckich”.

Rolą planu ochrony nie jest tworzenie rezerwatów przyrody czy też parków krajobrazowych czy też nawiązywanie do koncepcji ich utworzenia. Tym niemniej zawarto informację o tych projektach w dokumentacji sporządzonej na potrzeby niniejszego projektu planu ochrony;

19) uwzględnić we wskazaniach wykonawców zaleceń, które będą umieszczone w sporządzanych planach ochrony reformy gospodarki wodnej w Polsce, w tym jej struktur organizacyjnych, które są planowane do wejścia w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.”

Obowiązujące przepisy nie uprawniają Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie do nakładania na inne podmioty obowiązku wykonywania ani egzekwowania wykonania planów ochrony rezerwatów przyrody. Zawartych w planie ochrony rezerwatu zapisów nie dostosowuje się do struktur organizacyjnych jednostek działających na podstawie odrębnych przepisów.

2. Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Warszawie Oddział w Płocku:

1) Prawy brzeg rzeki Wisły Rezerwat przyrody Kępa Antonińska obejmuje swym zasięgiem prawie na całej długości część wału prawego rzeki Wisły doliny Zakrzewo – Kępa Polska i część wału doliny Rakowo – Drwały chroniącego obszar o łącznej powierzchni potencjalnego zalewu wodą 1% - 2200 ha zamieszkały przez ok. 1000 ludności, jak również ujściowy odcinek rzeki Ryksy wraz z jej wałami wstecznymi: prawym (dolina Zakrzewo – Kępa Polska) i lewym (dolina Rakowo – Drwały).

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 roku w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody zakres prac na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony rezerwatu obejmuje m.in. wyszczególnienie gruntów w granicach obszaru objętego sporządzeniem projektu planu na podstawie danych z katastru nieruchomości lub ewidencji gruntów i budynków, według numerów działek ewidencyjnych. Na potrzeby projektu planu ochrony pozyskano niezbędne dane ewidencyjne, zaktualizowano wykaz działek wchodzących w skład rezerwatu, w oparciu o dostępne dane wektorowe zaktualizowano przebieg granic rezerwatu. Działki ewidencyjne stanowiące wał przeciwpowodziowy znajdują się poza rezerwatem i jego otuliną. Wskazać należy również, że zgodnie z ustawą o ochronie przyrody nie podlega ograniczeniu podejmowanie działania związane z bezpieczeństwem powszechnym, z tych względów plan ochrony nie może zawierać zapisów regulujących sposób wykonywania tego rodzaju działań np.: utrzymywania wałów przeciwpowodziowych;

- 2) *Lewy brzeg rzeki Wisły. Na terenie gminy Iłów w granicach Rezerwatu Kępa Antonińska w miejscowości Kępa Karolińska występuje lewy wał rz. Wisły w km 16+400 – 16+700 (300 m).*

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 roku w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody zakres prac na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony rezerwatu obejmuje m.in. wyszczególnienie gruntów w granicach obszaru objętego sporządzeniem projektu planu na podstawie danych z katastru nieruchomości lub ewidencji gruntów i budynków, według numerów działek ewidencyjnych. Na potrzeby projektu planu ochrony pozyskano niezbędne dane ewidencyjne, zaktualizowano wykaz działek wchodzących w skład rezerwatu, w oparciu o dostępne dane wektorowe zaktualizowano przebieg granic rezerwatu. Działki ewidencyjne stanowiące wał przeciwpowodziowy znajdują się poza rezerwatem i jego otuliną. Wskazać należy również, że zgodnie z ustawą o ochronie przyrody nie podlega ograniczeniu podejmowanie działania związane z bezpieczeństwem powszechnym, z tych względów plan ochrony nie może zawierać zapisów regulujących sposób wykonywania tego rodzaju działań np.: utrzymywania wałów przeciwpowodziowych;

- 3) *Na terenie gminy Słubice w powiecie plockim i gminy Iłów w powiecie sochaczewskim w granicach otuliny Rezerwatu przyrody Kępa Antonińska występuje wał lewy rz. Wisły Doliny Iłowsko-Dobrzykowskiej km 12+200-12+300, 14+650-15+640, 15+200-16+400 (m. Pieczyńska Iłowskie, Łęg Suchodół i Kępa Karolińska gm. Iłów oraz Piotrówek gm. Słubice) (wraz z obiektem związanym z nim funkcjonalnie, tj. Rowy Karolińskie (R-A w km 4+950-5+560).*

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 roku w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody zakres prac na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony rezerwatu obejmuje m.in. wyszczególnienie gruntów w granicach obszaru objętego sporządzeniem projektu planu na podstawie danych z katastru nieruchomości lub ewidencji gruntów i budynków, według numerów działek ewidencyjnych. Na potrzeby projektu planu ochrony pozyskano niezbędne dane ewidencyjne, zaktualizowano wykaz działek wchodzących w skład rezerwatu, w oparciu o dostępne dane wektorowe zaktualizowano przebieg granic rezerwatu. Działki ewidencyjne stanowiące wał przeciwpowodziowy znajdują się poza rezerwatem i jego otuliną. Wskazać należy również, że zgodnie z ustawą o ochronie przyrody nie podlega ograniczeniu podejmowanie działania związane z bezpieczeństwem powszechnym, z tych względów plan ochrony nie może zawierać

zapisów regulujących sposób wykonywania tego rodzaju działań np.: utrzymywania wałów przeciwpowodziowych;

- 4) *W stosunku do terenów, na których znajdują się obiekty ochrony przeciwpowodziowej prosimy o uwzględnienie w planach ochrony wymienionych wyżej prac i możliwość ich wykonywania w nieograniczonym czasie, do których nie będą stosowane zakazy obowiązujące w rezerwatach na podstawie art. 15 ust 1 ustawy o ochronie przyrody*

Zapobieganie powstawaniu powodzi jest działaniem związanym z bezpieczeństwem powszechnym. Zgodnie z art. 15 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody prowadzenie działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym zwolnione jest z obowiązku przestrzegania zakazów obowiązujących na terenie rezerwatu przyrody. Wobec powyższego, wskazane w uwadze czynności mogą być prowadzone bez konieczności uzyskiwania zezwolenia, gdyż w stosunku do tych działań nie mają mocy prawnej zakazy obowiązujące na obszarze rezerwatu. Przy takiej konstrukcji prawa plan ochrony nie może zawierać zapisów regulujących sposób wykonywania tego rodzaju działań np.: utrzymywania wałów przeciwpowodziowych, gdyż stanowiłoby to wykroczenie poza ramy ustawowego upoważnienia.

- 5) *Wnosimy również o rozważenie doprecyzowania ustalenia granicy w/w rezerwatów w zakresie wyłączenia z niego działek, na których są wały przeciwpowodziowe.*

Na potrzeby projektu planu ochrony pozyskano niezbędne dane ewidencyjne, zaktualizowano wykaz działek wchodzących w skład rezerwatu, w oparciu o dostępne dane wektorowe zaktualizowano przebieg granic rezerwatu. Działki ewidencyjne stanowiące wał przeciwpowodziowy znajdują się poza rezerwatem i jego otuliną i nigdy nie wchodziły w ich skład.

3. Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Warszawie Oddział w Płocku, Inspektorat Gostynin.

- 1) *„Na terenie gminy Słubice powiatu płockiego i gminy Hłów powiatu sochaczewskiego w zasięgu Rezerwatu przyrody Kępa Antonińska – otulina występują Wał lewy rz. Wisły Doliny Hławsko Dobrzykowskiej wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie”.*

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 roku w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, twórców i składników przyrody zakres prac na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony rezerwatu obejmuje m.in. wyszczególnienie gruntów w granicach obszaru objętego sporządzeniem projektu planu na podstawie danych z katastru nieruchomości lub ewidencji gruntów i budynków, według numerów działek ewidencyjnych. Na potrzeby projektu planu ochrony pozyskano niezbędne dane ewidencyjne, zaktualizowano wykaz działek wchodzących w skład

rezerwatu, w oparciu o dostępne dane wektorowe zaktualizowano przebieg granic rezerwatu. Działki ewidencyjne stanowiące wał przeciwpowodziowy znajdują się poza rezerwatem i jego otuliną. Wskazać należy również, że zgodnie z ustawą o ochronie przyrody nie podlega ograniczeniu podejmowanie działania związane z bezpieczeństwem powszechnym, z tych względów plan ochrony nie może zawierać zapisów regulujących sposób wykonywania tego rodzaju działań np.: utrzymywania wałów przeciwpowodziowych;

- 2) *Wykonywanie prac konserwacyjnych powinno odbywać się bieżąco, cyklicznie a także interwencyjnie, jeśli wynikać to będzie z nadzwyczajnych okoliczności (np. powodzi) i nie powinno być ograniczane okresem lęgowym ptaków. Na wale przeciwpowodziowym dwa razy w roku w okresie od maja do listopada wykonywane są prace konserwacyjne polegające na mechanicznym i ręcznym koszeniu skarp, naprawie ław przywałowych, a w okresie całego roku prace polegające na likwidacji uszkodzeń spowodowanych przez bobry, krety, dziki i inne zwierzęta. Natomiast raz w roku, a w przypadku wysokich stanów wody na Wiśle częściej, na obiektach związanych z wałami funkcjonalnie wykonywane są prace konserwacyjne mające na celu odprowadzenie wód filtracyjnych z korpusu wału. Zakres prac w zależności od potrzeb tj. stopnia i częstotliwości nanoszonych namulów, powinien uwzględniać również odmulenie przepustów wałowych oraz rowów związanych w wałami funkcjonalnie z zachowaniem projektowanej rzędnej dna, zabudowę wyrw, naprawę dróg przywałowych itp. Prace utrzymaniowe na terenie pompowni Wionczemin wraz zbiornikiem wyrównawczym prowadzone są na bieżąco przez obsługę pompowni, co kilka lat zbiornik powinien być odmulany mechanicznie. Przepisy Prawa ochrony przyrody dla w/w rezerwatów nie powinny zakazywać, utrudniać bądź wpływać na opóźnienie podejmowania działań związanych z utrzymaniem budowli przeciwpowodziowych, co mogłoby skutkować zagrożeniem mienia, zdrowia i życia ludzkiego na obszarach przyległych do wału tj. terenów gm. Gąbin i Słubice, powiatu plockiego i gminy Iłów powiatu sochaczewskiego. W związku z powyższym prosimy ponownie o uwzględnienie w planach ochrony niezbędnych prac utrzymaniowych w/w na obiektach ochrony przeciwpowodziowej i możliwość ich wykonania w okresie od maja do listopada, do których nie będą stosowane zakazy obowiązujące w rezerwatach na podstawie art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. z 2013, poz.627 z późn.zm.)*

Zapobieganie powstawaniu powodzi jest działaniem związanym z bezpieczeństwem powszechnym. Zgodnie z art. 15 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody prowadzenie działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym zwolnione jest z obowiązku przestrzegania zakazów obowiązujących

na terenie rezerwatu przyrody. Wobec powyższego, wskazane w uwadze czynności mogą być prowadzone bez konieczności uzyskiwania zezwolenia, gdyż w stosunku do tych działań nie mają mocy prawnej zakazy obowiązujące na obszarze rezerwatu. Przy takiej konstrukcji prawa plan ochrony nie może zawierać zapisów regulujących sposób wykonywania tego rodzaju działań np.: utrzymywania wałów przeciwpowodziowych, gdyż stanowiłoby to wykroczenie poza ramy ustawowego upoważnienia. Odmienną kwestią jest natomiast uzyskiwanie zezwoleń w celu realizacji działań naruszających zakazy ustalone w stosunku do gatunków objętych ochroną. Regulowana jest ona przepisami ustawy o ochronie przyrody niezależnymi od przepisów dotyczących rezerwatu przyrody i obowiązujące w tej materii zakazy nie mogą być uchylane planem ochrony. Ponadto na potrzeby projektu planu ochrony pozyskano niezbędne dane ewidencyjne, zaktualizowano wykaz działek wchodzących w skład rezerwatu, w oparciu o dostępne dane wektorowe zaktualizowano przebieg granic rezerwatu. Działki ewidencyjne stanowiące wał przeciwpowodziowy znajdują się poza rezerwatem i jego otuliną.

4. Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Przyrody:

1)

a) „W zał. 3 do projektów 6 Zarządzeń – w odniesieniu do przedmiotu ochrony omawianych rezerwatów: „miejsc lęgowych i ostoi mew, rybitw i sieweczek” - dodać następujące zagrożenia Szlaki żeglugowe (towarowe) – D 03.02.01 – jako zagrożenia potencjalne, wynikające z planów budowy na Wiśle Płockiej towarowej drogi wodnej E-40, o której jest wielokrotnie mowa w sporządzonych dokumentacjach. Sposób eliminacji zagrożenia – rezygnacja z odcinka tej drogi na płockim odcinku Wisły; Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych – J.02.03.02 – jako zagrożenie potencjalne. Sposób eliminacji – poszukiwanie wariantu alternatywnego tego przedsięwzięcia lub jego dopuszczenie wyłącznie w celach zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, przy zastosowaniu kompensacji przyrodniczej, określonej w decyzjach dotyczących tych przedsięwzięć; Zbiorniki wodne – J.02.05.04 – jako zagrożenie potencjalne wynikające z koncepcji realizacji pełnej Kaskady Wisły Dolnej, poczynając od ujścia Narwi – w celu wykorzystania potencjału hydroenergetycznego Dolnej Wisły. Sposób eliminacji – wykluczenie tego typu działania na płockim odcinku Wisły.”

b) „W par. 10 projektów zarządzeń OTOP postuluje niezbędne wprowadzenie do planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego przyjętego w dniu Uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 7 lipca 2014 r. (publikowanego w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego z 2014r. W poz. 6868) dwóch podstawowych ustaleń w zakresie eliminacji najgroźniejszych dla tych rezerwatów, potencjalnych zagrożeń

– realizacji drogi wodnej żeglugi towarowej E-40 i piętrzenia Wisły dla celów energetycznych i/lub żeglugowych – poprzez wykluczenie w tym planie realizacji wymienionych przedsięwzięć na terenie omawianych rezerwatów lub całego odcinka Wisły płockiej.”

Szlak żeglugowy rzeki Wisły funkcjonował wiele lat przed utworzeniem rezerwatu przyrody Wyspy Zakrzewskie. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 5 sierpnia 1977 r. w sprawie granic wód, linii brzegu, urządzeń nad wodami oraz wód śródlądowych żeglownych (Dz.U.1977.26.110) Wisła i jej wody od ujścia rzeki Przemszy do połączenia z Kanałem Łaczańskim i od ujścia tego Kanału w miejscowości Skawina do ujścia Wisły do Zatoki Gdańskiej uznane zostały za żeglowne śródlądowe drogi wodne.

Pomimo tego faktu wartości przyrodnicze koryta Wisły i jej otoczenia nie zostały uszczuplone. Potwierdzeniem tego faktu było uznanie w 1994 roku tego fragmentu koryta Wisły jako rezerwat przyrody o nazwie Wyspy Zakrzewskie – Zarządzenie Ministra Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 2 listopada 1994 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (M.P. poz. 496), w którym to akcie prawnym dopuszczono żeglugę na Wiśle i prace związane z jej utrzymaniem np. regulacja koryta i wód rzeki. Biorąc pod uwagę racjonalność prawodawcy można przyjąć, że nie uznał on żeglugi jako zagrożenie dla trwałości tej formy ochrony przyrody.

W poruszonej kwestii budowy Drogi Wodnej Wschód - Zachód (E-40) należy wskazać, że Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie nie jest znane czy, a jeżeli tak to kiedy, miałyby rozpocząć się realizacja tego przedsięwzięcia, jak również nie jest znany zakres prac, jakie miałyby być wykonane w ramach tej inwestycji. Zatem nie posiada ono przymiotu faktycznego, rzeczywistego czy potencjalnego. W związku z tym, niemożliwym jest określenie w planie ochrony wpływu na przyrodę rezerwatu i obszaru Natura 2000 oraz tym bardziej określenie sposobów eliminacji ewentualnego negatywnego oddziaływania. Przepisy ustawy o ochronie przyrody i wydanego do tej ustawy aktu wykonawczego z zakresu zasad opracowywania planu ochrony rezerwatu przyrody zawężają zakres niezbędnych do wykonania prac nad planem ochrony do czynności, których zakres jest mierzalny. Sporządzając ten dokument identyfikuje się i ocenia istniejące oraz potencjalne zagrożenia wewnętrzne i zewnętrzne biorąc pod uwagę ich realny wpływ w szczególności na naturalne procesy przyrodnicze, siedliska przyrodnicze, ekosystemy, siedliska oraz populacje roślin, zwierząt lub grzybów czy też różnorodność ekosystemów.

Jednocześnie wskazać należy, że realizacja inwestycji obejmującej budowę drogi wodnej w omawianej lokalizacji możliwa będzie dopiero po przeprowadzeniu indywidualnej oceny w trybie przepisów ustawowych, w drodze stosownych postępowań administracyjnych. Taką ocenę można dokonać

wyłącznie w oparciu o szczegółową dokumentację planowanego przedsięwzięcia. Bez precyzyjnego określenia przez wykonawcę parametrów tej inwestycji, nie będzie bowiem możliwe określenie warunków jej ewentualnej realizacji, w tym w szczególności rozwiązań ograniczających lub eliminujących jej negatywne oddziaływanie na cenne przyrodniczo obszary chronione. Dodatkowo należy mieć na uwadze, że w planie ochrony, jako akcie prawa miejscowego, brak jest podstawy do powielania przepisów ustawowych, w oparciu o które mogą być prowadzone przedmiotowe postępowania;

5. Towarzystwo Ochrony Przyrody:

1)

a) „W zał. 3 do projektów 6 Zarządzeń – w odniesieniu do przedmiotu ochrony omawianych rezerwatów: „miejsc łęgowych i ostoi mew, rybitw i sieweczek” - dodać następujące zagrożenia: Szlaki żeglugowe (towarowe) – D 03.02.01 – jako zagrożenia potencjalne, wynikające z planów budowy na Wiśle Płockiej towarowej drogi wodnej E-40, o której jest wielokrotnie mowa w sporządzonych dokumentacjach. Sposób eliminacji zagrożenia – rezygnacja z odcinka tej drogi na płockim odcinku Wisły; Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych – J.02.03.02 – jako zagrożenie potencjalne. Sposób eliminacji – poszukiwanie wariantu alternatywnego tego przedsięwzięcia lub jego dopuszczenie wyłącznie w celach zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, przy zastosowaniu kompensacji przyrodniczej, określonej w decyzjach dotyczących tych przedsięwzięć; Zbiorniki wodne – J.02.05.04 – jako zagrożenie potencjalne wynikające z koncepcji realizacji pełnej Kaskady Wisły Dolnej, poczynając od ujścia Narwi – w celu wykorzystania potencjału hydroenergetycznego Dolnej Wisły. Sposób eliminacji – wykluczenie tego typu działania na płockim odcinku Wisły.”

b) „W par. 10 projektów zarządzeń TOP postuluje niezbędne wprowadzenie do planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego przyjętego w dniu Uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 7 lipca 2014 r. (publikowanego w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego z 2014r. W poz. 6868) dwóch podstawowych ustaleń w zakresie eliminacji najgroźniejszych dla tych rezerwatów, potencjalnych zagrożeń – realizacji drogi wodnej żeglugi towarowej E-40 i piętrzenia Wisły dla celów energetycznych i/lub żeglugowych – poprzez wykluczenie w tym planie realizacji wymienionych przedsięwzięć na terenie omawianych rezerwatów lub całego odcinka Wisły płockiej.”

Szlak żeglugowy rzeki Wisły funkcjonował wiele lat przed utworzeniem rezerwatu przyrody Wyspy Zakrzewskie. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 5 sierpnia 1977 r. w sprawie granic wód, linii

brzegu, urządzeń nad wodami oraz wód śródlądowych żeglownych (Dz.U.1977.26.110) Wisła i jej wody od ujścia rzeki Przemszy do połączenia z Kanałem Łączańskim i od ujścia tego Kanału w miejscowości Skawina do ujścia Wisły do Zatoki Gdańskiej uznane zostały za żeglowne śródlądowe drogi wodne.

Pomimo tego faktu wartości przyrodnicze koryta Wisły i jej otoczenia nie zostały uszczuplone. Potwierdzeniem tego faktu było uznanie w 1994 roku tego fragmentu koryta Wisły jako rezerwat przyrody o nazwie Wyspy Zakrzewskie – Zarządzenie Ministra Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 2 listopada 1994 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. poz. 496), w którym to akcie prawnym dopuszczono żeglugę na Wiśle i prace związane z jej utrzymaniem np. regulacja koryta i wód rzeki. Biorąc pod uwagę racjonalność prawodawcy można przyjąć, że nie uznał on żeglugi jako zagrożenie dla trwałości tej formy ochrony przyrody.

W poruszonej kwestii budowy Drogi Wodnej Wschód - Zachód (E-40) należy wskazać, że Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie nie jest znane czy, a jeżeli tak to kiedy, miałyby rozpocząć się realizacja tego przedsięwzięcia, jak również nie jest znany zakres prac, jakie miałyby być wykonane w ramach tej inwestycji. Zatem nie posiada ono przymiotu faktycznego, rzeczywistego czy potencjalnego. W związku z tym, niemożliwym jest określenie w planie ochrony wpływu na przyrodę rezerwatu i obszaru Natura 2000 oraz tym bardziej określenie sposobów eliminacji ewentualnego negatywnego oddziaływania. Przepisy ustawy o ochronie przyrody i wydanego do tej ustawy aktu wykonawczego z zakresu zasad opracowywania planu ochrony rezerwatu przyrody zawężają zakres niezbędnych do wykonania prac nad planem ochrony do czynności, których zakres jest mierzalny. Sporządzając ten dokument identyfikuje się i ocenia istniejące oraz potencjalne zagrożenia wewnętrzne i zewnętrzne biorąc pod uwagę ich realny wpływ w szczególności na naturalne procesy przyrodnicze, siedliska przyrodnicze, ekosystemy, siedliska oraz populacje roślin, zwierząt lub grzybów czy też różnorodność ekosystemów.

Jednocześnie wskazać należy, że realizacja inwestycji obejmującej budowę drogi wodnej w omawianej lokalizacji możliwa będzie dopiero po przeprowadzeniu indywidualnej oceny w trybie przepisów ustawowych, w drodze stosownych postępowań administracyjnych. Taką ocenę można dokonać wyłącznie w oparciu o szczegółową dokumentację planowanego przedsięwzięcia. Bez precyzyjnego określenia przez wykonawcę parametrów tej inwestycji, nie będzie bowiem możliwe określenie warunków jej ewentualnej realizacji, w tym w szczególności rozwiązań ograniczających lub eliminujących jej negatywne oddziaływanie na cenne przyrodniczo obszary chronione. Dodatkowo należy mieć na uwadze, że w planie ochrony, jako akcie prawa miejscowego, brak jest podstawy do powielania przepisów ustawowych, w oparciu o które mogą być prowadzone przedmiotowe postępowania;

- 2) *„W odniesieniu do dwóch pierwszych (z biegiem rzeki) rezerwatów wiślanych („Kępa Rakowska” i „Kępa Antonińska”) -w zakresie postulowanych w nich zabiegów usuwania krzewów w strefie korytowej Wisły (na wyspach i kępach tej rzeki), również w jej odcinku 591-601 km szlaku żeglugowego, jednoznacznie zabronionych w prawomocnym wyroku Sądu Rejonowego w Płocku z dnia 10 listopada 2004r. (sygn. I C 767/98), który wraz z uzasadnieniem został dołączony do sporządzonej dokumentacji – TOP wnioskuje o uwzględnienie tej okoliczności poprzez dokonanie korekty lokalizacji usuwania krzewów (tak zwanego „odkrzaczenia”) w wyżej wymienionych rezerwatach, położonych, w części, na wskazanym odcinku 10 km Wisły, którego dotyczy wprost przytoczony wyrok sadowy”*

W trakcie prac nad projektem planu ochrony dla rezerwatu przeanalizowano zebrane materiały, w tym wyrok Sądu Rejonowego w Płocku z dnia 10 listopada 2004 r. o sygn. Akt I C 767/98, sprostowanego postanowieniem w dniu 23 grudnia 2004 r). W sentencji wyroku znalazły się zapisy, które zostały wykorzystane do opracowania koncepcji ochrony rezerwatu. Wskazać należy dodatkowo, że Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie ustanawiając plan ochrony rezerwatu nie jest w żaden sposób związany z przywołanym wyrokiem. Należy bowiem zauważyć, że jakkolwiek orzeczenia sądowe kształtują pewną linię wykładni obowiązującego prawa, to jednak dotyczą one wyłącznie konkretnych indywidualnych spraw, w danym stanie prawnym i są wiążące jedynie w stosunku do podmiotów i spraw, w których zapadły. W świetle przepisów art. 87 Konstytucji RP nie są one źródłem powszechnie obowiązującego prawa, przez co nie mogą być wiążące dla organu wydającego powszechnie obowiązujący akt prawa miejscowego. Obowiązujące przepisy nie dopuszczają możliwości wprowadzania planem ochrony zakazów. Ponadto należy wskazać, że na terenie rezerwatu obowiązuje szereg zakazów wprowadzonych przez art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody. Plan ochrony ustalający zakazy powielalby regulacje ustawy o ochronie przyrody, co stanowiłoby istotne naruszenie prawa. W związku z powyższym wprowadzenie w planie ochrony zaproponowanej zmiany stanowiłoby wykroczenie poza zakres ustawowego upoważnienia i taki plan ochrony, jako istotnie naruszający prawo, z mocy prawa byłby nieważny. Wskazać również należy, że ustawa o ochronie przyrody znosi obowiązujące w rezerwacie zakazy w stosunku do działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym. Plan ochrony zakazujący wykonania tego typu działań byłby niezgodny z aktem wyższej rangi, jaką jest ustawa o ochronie przyrody.

6. Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne Klub Gaja:

- 1) *„brak jest w dokumentacji spisu budowli wodnych na odcinkach strefy korytowej Wisły Płockiej, objętych ochroną rezerwatową, dostępnej dla wszystkich zainteresowanych w bazie EWIKOR prowadzonej przez RZGW w Warszawie. Nie jest też prawdą, że faktycznie brak*

jest w 6 wiślanych rezerwatach budowli wodnych (typu tamy poprzeczne = ostrogi, opaski brzegowe, tamy równoległe, wraz systemem poprzeczek, łączących te budowle z lądem, oraz przetasowań, blokujących przepływ wód poniżej stanów średnich rocznych w bocznych odnogach Wisły).

Baza EWIKOR w RZGW w Warszawie nie jest prowadzona od lat 90-tych ubiegłego wieku. Niemniej na potrzeby projektu planu ochrony pozyskano niezbędne dane z katastru wodnego i zamieszczono w dokumentacji;

- 2) *„Nie można się zgodzić z poglądem autorów wyrażonym w omawianej tabeli 1 dla każdego z 6 rezerwatów, iż scalenie – w jeden, stosunkowo duży rezerwat – jest zadaniem trudnym, gdyż wymaga zgody właściciela terenu. Pogląd ten jest nieuprawniony w świetle przepisów o ochronie przyrody i traktowaniu ochrony rezerwatowej jako jeden z celów publicznych, w szczególności gdy wyłącznym właścicielem terenów rezerwatów jest Skarb Państwa, ten sam, który działając jako RDOŚ w Warszawie (organ administracji państwowej) odpowiada za sprawowanie ochrony rezerwatowej w woj. mazowieckim.”*

Planu ochrony nie sporządza się w celu tworzenia nowych czy też scalania istniejących rezerwatów przyrody. Tym niemniej wskazuje się, co następuje. Zgodnie z przepisami art. 13 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi. Uznanie za rezerwat przyrody następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, które określa jego nazwę, położenie lub przebieg granicy i otulinę, jeżeli została wyznaczona, cele ochrony oraz rodzaj, typ i podtyp rezerwatu przyrody, a także sprawującego nadzór nad rezerwatem. Regionalny dyrektor ochrony środowiska, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, po zasięgnięciu opinii regionalnej rady ochrony przyrody, może zwiększyć obszar rezerwatu przyrody, zmienić cele ochrony, a w razie bezpowrotnej utraty wartości przyrodniczych, dla których rezerwat został powołany - zmniejszyć obszar rezerwatu przyrody albo zlikwidować rezerwat przyrody. W obecnym brzmieniu, przepisy ustawy nie przyznają delegacji do scalenia kilku rezerwatów przyrody w jeden. Byt poszczególnych rezerwatów został wyznaczony w drodze współistniejących aktów prawa miejscowego, określających między innymi nazwę oraz powierzchnię formy ochrony przyrody. Połączenie kilku rezerwatów przyrody w jeden, obszarowo pokrywający się z istniejącymi już rezerwatami, wiązałoby się z koniecznością wyeliminowania z obrotu prawnego scalanych rezerwatów. Tymczasem ustawa o ochronie przyrody przewiduje jedynie możliwość

zmiany granic poszczególnych rezerwatów lub ich likwidację. Zmiana granic dowolnego rezerwatu tak, aby obejmował on swym zasięgiem inne rezerwaty nie prowadziłyby do ich połączenia. W dalszym bowiem ciągu w obrocie prawnym funkcjonowałyby wszystkie akty prawa miejscowego, regulujące istnienie poszczególnych rezerwatów. Aby zatem utworzony został jeden rezerwat przyrody należałoby uprzednio zlikwidować istniejące obecnie formy ochrony, a następnie włączyć ich obszar do nowopowstałego rezerwatu przyrody, utworzonego na ich miejsce. Nie jest to jednak możliwe ze względu na brak przesłanek do likwidacji istniejących rezerwatów, która może nastąpić wyłącznie w przypadku bezpowrotnej utraty wartości przyrodniczych, dla których rezerwat został powołany;

- 3) *„Pomimo zapewnień w tabeli 1, iż na wniosek OTOP został uwzględniony w dokumentacji projekt ustanowienia na płockim odcinku Wisły Parku Krajobrazowego im. Książąt Mazowieckich (którego wstępna dokumentacja została sporządzona na zlecenie Urzędu marszałkowskiego w Warszawie) – ta projektowana od dawna forma ochrony nie została nawet w dalszym tekście dokumentacji projektów planów ochrony rezerwatów wymieniona”*

Rolą planu ochrony nie jest tworzenie rezerwatów przyrody czy też parków krajobrazowych czy też nawiązywanie do koncepcji ich utworzenia. Tym niemniej zawarto informację o tych projektach w dokumentacji sporządzonej na potrzeby niniejszego projektu planu ochrony;

- 4) *W odniesieniu do listy gatunkowej zwierząt chronionych – brakuje podania, chociaż by tylko przykładowo wybranych gatunków zwierząt bezkręgowych objętych ochroną gatunkową i typowych dla Wisły Płockiej – np. małży, raków, niektórych gatunków motyli, czy też identyfikacji stanowisk pachnicy dębowej – aby można je było skutecznie chronić – co wynika z konieczności uwzględnienia w planie ochrony planów zadań ochronnych dla SOO „Kampinoska Dolina Wisły”. Skład awifauny podany w tabelach został ograniczony praktycznie do awifauny okresu lęgowego, a – jak to sami autorzy dokumentacji przyznali, brak jest prezentacji awifauny okresu wędrówek (w szczególności w odniesieniu do charakterystycznych dla tego czasu siewek, jak również rybitw i mew, wędrujących corocznie szlakiem Wisły) i okresu zimy – z uwzględnieniem występowania w tym czasie skupień ptactwa wodnego licznego występowania bielika. Niepełny jest skład ichtiofauny – w szczególności nie wykorzystano przy jego ustalaniu danych pozyskanych w pracach nad sporządzeniem planu zadań ochronnych dla SOO Natura 2000 kampinoska Dolina Wisły, które – przykładowo – potwierdzają występowanie na Wiśle Płockiej różanki, ryby uwzględnionej w Zał. II do unijnej Dyrektywy Siedliskowej, objętej także ochroną prawną.”*

Przy określaniu zakresu, jaki winien zawierać plan ochrony, zawsze trzeba mieć na względzie, że jest to akt prawa miejscowego, regulowany normami prawnymi określonymi w ustawie o ochronie przyrody. Instrumentem prawnym definiującym w sposób ogólny założenia, jakie powinien uwzględniać plan ochrony oraz jego elementy składowe, jest regulacja zawarta w art. 20 ustawy o ochronie przyrody. Szczegółowe rozwiązania z tym związane zostały zawarte natomiast w akcie wykonawczym do ustawy o ochronie przyrody, jakim jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody. Analiza art. 20 ustawy o ochronie przyrody pozwala stwierdzić, że plan ochrony składa się z elementów, których zakres został sztywnie określony w ust. 3 tego artykułu. Zastosowana przez prawodawcę forma tej regulacji sprawia, że plan ochrony nie może wykraczać poza jej ramy. Wskazać przy tym należy również to, że plan ochrony wykraczający poza ustawowo określony zakres, byłby ustanowiony bez podstawy prawnej. Zakładając racjonalność ustawodawcy można przyjąć, że uchwalając przepisy o ochronie przyrody wziął pod uwagę to, że specyfika ochrony przyrody sprawia, że nie ma dwóch identycznych obiektów podlegających tej samej ochronie. Przejawia się to w sposobie zredagowania art. 20 ust. 1 i 2 tej ustawy, określających problemy jakie winny zostać uwzględnione w planie ochrony oraz sposób prowadzenia prac przy jego sporządzaniu. W treści tej regulacji określono, że przy opracowywaniu planu ochrony winno skupić się na identyfikacji zagrożeń, ocenie stanu przyrody i opracowaniu koncepcji ochrony ukierunkowanej na eliminacji lub ograniczeniu zagrożeń. Plan ochrony musi spełniać ustawowo wymagane funkcje i zgodnie z orzeczeniem z dnia 14 grudnia 2010 r. (IV SA/Wa 1957/10) Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie winien on skupiać się na sposobach eliminacji lub minimalizacji zagrożeń dla przyrody. Projekt zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie zawiera ustawowo określony zakres i głównym celem, dla którego został sporządzony, jest zdefiniowanie zagrożeń oraz sposobów ich eliminacji. Zaplanowanych w nim działań ochronnych w stosunku do wskazanych w nim gatunków zwierząt nie można w żadnej mierze odczytywać, jako zaniżanie liczebności gatunków występujących w rezerwacie. Należy w tym miejscu raz jeszcze podkreślić, że planu ochrony nie tworzy się w celu wykazania występujących w rezerwacie wszystkich gatunków roślin czy też zwierząt, lecz głównym jego zadaniem jest zaplanowanie czynnej ochrony w zakresie niezbędnym do wyeliminowania zdiagnozowanych mierzalnych zagrożeń. Tym niemniej, mając na względzie wniesioną uwagę listy gatunkowe i stanowiska zwierząt chronionych uzupełniono o wszelkie dostępne materiały w tym literaturowe oraz dokumentacje sporządzone na potrzeby projektów PZO dla „Kampinoskiej Doliny Wisły”, w szczególności dotyczące awifauny okresu wędrowek i zimowania;

- 5) *W wykazie stwierdzonych roślin budzi poważną wątpliwość brak roślin chronionych z mocy prawa krajowego – np. kruszczyka szerokolistnego, który regularnie jest stwierdzany na terenach łąkowych w międzywalu Wisły.*

Przy określaniu zakresu, jaki winien zawierać plan ochrony, zawsze trzeba mieć na względzie, że jest to akt prawa miejscowego, regulowany normami prawnymi określonymi w ustawie o ochronie przyrody. Instrumentem prawnym definiującym w sposób ogólny założenia, jakie powinien uwzględniać plan ochrony oraz jego elementy składowe, jest regulacja zawarta w art. 20 ustawy o ochronie przyrody. Szczegółowe rozwiązania z tym związane zostały zawarte natomiast w akcie wykonawczym do ustawy o ochronie przyrody, jakim jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody. Analiza art. 20 ustawy o ochronie przyrody pozwala stwierdzić, że plan ochrony składa się z elementów, których zakres został sztywnie określony w ust. 3 tego artykułu. Zastosowana przez prawodawcę forma tej regulacji sprawia, że plan ochrony nie może wykraczać poza jej ramy. Wskazać przy tym należy również to, że plan ochrony wykraczający poza ustawowo określony zakres, byłby ustanowiony bez podstawy prawnej. Zakładając racjonalność ustawodawcy można przyjąć, że uchwalając przepisy o ochronie przyrody wziął pod uwagę to, że specyfika ochrony przyrody sprawia, że nie ma dwóch identycznych obiektów podlegających tej samej ochronie. Przejawia się to w sposobie zredagowania art. 20 ust. 1 i 2 tej ustawy, określających problemy jakie winny zostać uwzględnione w planie ochrony oraz sposób prowadzenia prac przy jego sporządzaniu. W treści tej regulacji określono, że przy opracowywaniu planu ochrony winno skupić się na identyfikacji zagrożeń, ocenie stanu przyrody i opracowaniu koncepcji ochrony ukierunkowanej na eliminacji lub ograniczeniu zagrożeń. Plan ochrony musi spełniać ustawowo wymagane funkcje i zgodnie z orzeczeniem z dnia 14 grudnia 2010 r. (IV SA/Wa 1957/10) Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie winien on skupiać się na sposobach eliminacji lub minimalizacji zagrożeń dla przyrody. Projekt zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie zawiera ustawowo określony zakres i głównym celem, dla którego został sporządzony, jest zdefiniowanie zagrożeń oraz sposobów ich eliminacji. Zaplanowanych w nim działań ochronnych w stosunku do wskazanych w nim gatunków zwierząt nie można w żadnej mierze odczytywać, jako zaniżanie liczebności gatunków występujących w rezerwacie. Należy w tym miejscu raz jeszcze podkreślić, że planu ochrony nie tworzy się w celu wykazania występujących w rezerwacie wszystkich gatunków roślin czy też zwierząt, lecz głównym jego zadaniem jest zaplanowanie czynnej ochrony w zakresie niezbędnym do wyeliminowania zdiagnozowanych mierzalnych zagrożeń. W trakcie prac terenowych nie zinwentaryzowano w rezerwacie siedlisk charakterystycznych dla tego gatunku,

czyli lasów liściastych Quercus-Fagetea, jak również łąk, na których wg Wnoszącego uwagę gatunek ten występuje. Rezerwat obejmuje głównie nurt rzeki oraz wyspy (porośnięte roślinnością łągową w różnej fazie rozwoju) i piaszczyste łachy. Łąki użytkowane kośnie występują na międzywalu poza granicami rezerwatu;

- 6) *wśród zagrożeń dla ichtiofauny zamieszkującej wody Wisły w omawianych rezerwatach wskazano masowe występowanie stad kormorana – podczas gdy wyniki bezpośrednich kontroli terenowych potwierdzają tylko sporadyczne występowanie tego gatunku, który zdaniem Klubu Gaja – może stanowić istotny czynnik redukcyjny dla ryb wyłącznie w warunkach zamkniętych obwodów hodowlanych ryb, jakimi są stawy rybne, a nie rzeki.*

W dokumentacji do projektu planu ochrony zweryfikowano zapisy dotyczące masowego występowania kormorana czarnego w rezerwacie. Kormoran nie jest gatunkiem łągowym na terenie rezerwatu;

- 7) *W zakresie aktualnego wykorzystania terenów rezerwatów na potrzeby amatorskiego połowu ryb na wędkę i sprawowania planowanej gospodarki rybackiej poprzez wykonywanie połowów sieciowych – w dokumentacji przygotowanej na potrzeby sporządzenia projektów planu ochrony – jej autorzy odstąpili od analizy operatów rybackich i terminów ich obowiązywania, zatwierdzanych przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie.*

Mając na względzie wniesioną uwagę zweryfikowano aktualność planów gospodarki rybackiej obejmujących teren rezerwatu. Aktualnie brak jest obowiązujących planów. Ostatni wyekspirował w 2014 roku.

- 8) *Plany ochrony omawianych 6 wiślanych rezerwatów powinny nie tylko wskazywać lokalizację i terminy połowów wędkarskich, lecz również odnieść się do szkodliwych dla fauny (np. dla wydry – chronionej w tym rezerwacie jako przedmiot ochrony w SOO Kampinoska Dolina Wisły) połowów sieciowych, których realizację należy zakazać – jeżeli są one dopuszczone w aktualnym operatach rybackich właściwych dla lokalizacji danych rezerwatów. W celu ochrony rzeczno-reofilnego charakteru ichtiofauny omawianych rezerwatów, istotnego także z punktu kształtowania podstawowej bazy pokarmowej rybitw – głównego przedmiotu ochrony – w dokumentacji powinny zostać sformułowane dużo szerzej niż to uczyniono wskazania dla gospodarowania w obwodach rybackich na odcinkach Wisły płockiej, objętych omawianą ochroną rezerwatową (np. zakaz zarybiania gatunkami typowo jeziornymi, np. narybkiem karpia, gatunkami obcego pochodzenia, w tym amurem i tołpygą), czy też określenie frakcji rozmiarów wpuszczanego narybku – tak aby był on również*

dostępny dla rybitw i zimorodka, czy też postulowany przez OTOP zakaz wędkowania w porze nocnej, oraz wspomniany już zakaz połowów sieciowych w rezerwacie, stanowiące istotne zagrożenie dla wydry).

Aktualnie brak jest obowiązujących w rezerwacie planów gospodarki rybackiej. Określając wpływ gospodarki rybackiej na rezerwat uzupełniono dokumentację o analizę dostępnych, już nieaktualnych, planów gospodarki rybackiej w obwodzie rybackim rzeki Wisła nr 4. Określono warunki na jakich rezerwat może być udostępniony do prowadzenia gospodarki rybackiej poprzez ograniczenie w szczególności połowów sieciowych, wskazano priorytetowe gatunki do zarybień z wyłączeniem zarybiania rzeki Wisła gatunkami ryb karpiowatych limnofilnych i gatunkami obcego pochodzenia.

- 9) *Odnosnie tytułu podrozdz. 9.1. - powołać się na treść art. 59 ust 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity – Dz. U. 2013r. Poz. 1235, ze zm.), gdyż przywołany tu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska już dawno został z tego aktu prawnego usunięty.*

Zmieniono tytuł podrozdziału, a stosowne powołanie na odpowiedni akt prawny znalazło się w treści dokumentacji.

10)

a) *„Odnosnie wymienienia przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko – Klub Gaja postuluje w części tekstu dotyczącej planowanej drogi wodnej (towarowe – do 4 mln ton rocznie jednostkami pływającymi o wyporności ponad 1350 ton) przytoczyć odpowiadający temu przedsięwzięciu par. 2 ust. 1 pkt. 33 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (dz. U. 2010 r., Nr 213, poz. 1397, ze zm.).”*

b) *„w Zał. 3 projektów zarządzeń – w odniesieniu do przedmiotów ochrony rezerwatów „miejsc lęgowych i ostoi mew, rybitw i sieweczek” dodać następujące zagrożenia szlaki żeglugowe (towarowe) – D03.02.02 – jako zagrożenie potencjalne. Wynikające z planów budowy na Wiśle Płockiej towarowej drogi wodnej, o której jest wielokrotnie mowa w sporządzonej dokumentacji. Sposób eliminacji zagrożenia – rezygnacja z odcinka tej drogi na płockim odcinku Wisły; regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych – J.02.03.02 – jako zagrożenie potencjalne. Sposób eliminacji – poszukiwanie wariantu alternatywnego tego przedsięwzięcia lub jego dopuszczenie, wyłącznie w celach zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, przy zastosowaniu kompensacji przyrodniczej, określonej w decyzjach*

dotyczących tych przedsięwzięć; Zbiorniki wodne – J 02.05.04 – jako zagrożenie potencjalne, wynikające z koncepcji realizacji pełnej Kaskady Wisły Dolnej, poczynając od ujścia Narwi – w celu wykorzystania potencjału hydroenergetycznego rzeki. Sposób eliminacji – wykluczenie tego typu działania.”

Szlak żeglugowy rzeki Wisły funkcjonował wiele lat przed utworzeniem rezerwatu przyrody Wyspy Zakrzewskie. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 5 sierpnia 1977 r. w sprawie granic wód, linii brzegu, urządzeń nad wodami oraz wód śródlądowych żeglownych (Dz.U.1977.26.110) Wisła i jej wody od ujścia rzeki Przemszy do połączenia z Kanałem Łaczańskim i od ujścia tego Kanału w miejscowości Skawina do ujścia Wisły do Zatoki Gdańskiej uznane zostały za żeglowne śródlądowe drogi wodne.

Pomimo tego faktu wartości przyrodnicze koryta Wisły i jej otoczenia nie zostały uszczuplone. Potwierdzeniem tego faktu było uznanie w 1994 roku tego fragmentu koryta Wisły jako rezerwat przyrody o nazwie Wyspy Zakrzewskie – Zarządzenie Ministra Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 2 listopada 1994 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (M.P. poz. 496), w którym to akcie prawnym dopuszczono żeglugę na Wiśle i prace związane z jej utrzymaniem np. regulacja koryta i wód rzeki. Biorąc pod uwagę racjonalność prawodawcy można przyjąć, że nie uznał on żeglugi jako zagrożenie dla trwałości tej formy ochrony przyrody.

W poruszonej kwestii budowy Drogi Wodnej Wschód - Zachód (E-40) należy wskazać, że Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie nie jest znane czy, a jeżeli tak to kiedy, miałyby rozpocząć się realizacja tego przedsięwzięcia, jak również nie jest znany zakres prac, jakie miałyby być wykonane w ramach tej inwestycji. Zatem nie posiada ono przymiotu faktycznego, rzeczywistego czy potencjalnego. W związku z tym, niemożliwym jest określenie w planie ochrony wpływu na przyrodę rezerwatu i obszaru Natura 2000 oraz tym bardziej określenie sposobów eliminacji ewentualnego negatywnego oddziaływania. Przepisy ustawy o ochronie przyrody i wydanego do tej ustawy aktu wykonawczego z zakresu zasad opracowywania planu ochrony rezerwatu przyrody zawężają zakres niezbędnych do wykonania prac nad planem ochrony do czynności, których zakres jest mierzalny. Sporządzając ten dokument identyfikuje się i ocenia istniejące oraz potencjalne zagrożenia wewnętrzne i zewnętrzne biorąc pod uwagę ich realny wpływ w szczególności na naturalne procesy przyrodnicze, siedliska przyrodnicze, ekosystemy, siedliska oraz populacje roślin, zwierząt lub grzybów czy też różnorodność ekosystemów.

W kwestii dotyczącej przytoczenia w planie ochrony treści § 2 ust. 1 pkt 33 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 71) należy wskazać, że byłoby to powielenie regulacji tego aktu

prawnego. Jednocześnie należy podkreślić, że kwalifikacja przedsięwzięcia do odpowiedniej grupy wg tego rozporządzenia wynika z całokształtu zakresu przedmiotowego tego przedsięwzięcia, a nie ewentualnego odesłania do tego przepisu w treści planu ochrony.

Jednocześnie należy podkreślić, że realizacja inwestycji obejmującej budowę drogi wodnej w omawianej lokalizacji możliwa będzie dopiero po przeprowadzeniu indywidualnej oceny w trybie przepisów ustawowych, w drodze stosownych postępowań administracyjnych. Taką ocenę można dokonać wyłącznie w oparciu o szczegółową dokumentację planowanego przedsięwzięcia. Bez precyzyjnego określenia przez wykonawcę parametrów tej inwestycji, nie będzie bowiem możliwe określenie warunków jej ewentualnej realizacji, w tym w szczególności rozwiązań ograniczających lub eliminujących jej negatywne oddziaływanie na cenne przyrodniczo obszary chronione. Dodatkowo należy mieć na uwadze, że w planie ochrony, jako akcie prawa miejscowego, brak jest podstawy do powielania przepisów ustawowych, w oparciu o które mogą być prowadzone przedmiotowe postępowania;

11) Postuluje się również podkreślenie, że każde przedsięwzięcie, które będzie planowane w rezerwacie powinno być rozpatrywane (we wstępnej procedurze „screeningu”), czy ze względu na położenie w obszarach sieci Natura 2000 nie powinno być ono poddane ocenie oddziaływania na te obszary zostały ustanowione – jako zależące do tak zwanej III grupy ocenowej, o której jest mowa w art. 59 ust. 2 ustawy „ocenowej.

Zgodnie z przepisami art. 19 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody, regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia plan ochrony dla rezerwatu przyrody w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia. Zaproponowane zapisy dotyczące oceny oddziaływania odnoszą się bezpośrednio do innych przepisów prawnych. Zgodnie z rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie Zasad techniki prawodawczej w zarządzeniach nie powtarza się przepisów ustaw, ratyfikowanych umów międzynarodowych i rozporządzeń. Z tego też powodu brak jest uzasadnienia do dublowania zapisów ustawy w planie ochrony rezerwatu. Niemniej mając uwzględniając wniesioną uwagę w dokumentacji zamieszczono informację o potrzebie rozpatrywania każdego przedsięwzięcia (we wstępnej procedurze „screeningu”), czy ze względu na położenie w obszarach sieci Natura 2000 nie powinno być ono poddane ocenie oddziaływania na te obszary zostały ustanowione;

12) W celach turystycznych i rekreacyjnych – całoroczne dopuszczenie wytyczanego przez RZGW w Warszawie szlaku żeglugowego, o istniejących parametrach technicznych – z wykluczeniem organizowania na terenie objętym ochroną rezerwatową motorowych sportów wodnych.

Wprowadzono zapis o całorocznym dopuszczeniu do korzystania z wytyczonego szlaku żeglugowego z wyłączeniem możliwości przybijania do brzegu wysp i piaszczystych łach, kotwiczenia jednostek pływających do piaszczystych łach i wysp oraz w ich sąsiedztwie (tzn. w odległości mniejszej niż 50 m) w okresie lęgowym ptaków, tj. od 1 kwietnia do 30 sierpnia. Nie udostępnia się rezerwatu do celów sportowych, w tym motorowych sportów wodnych;

13) *wprowadzenie całorocznego (a przynajmniej trwającego od 1 kwietnia do 30 września) zakazu wstępu, w tym kotwiczenia i przybijania sprzętem pływającym na wyspy i części rezerwatu położone na jego brzegach – nie związanych z wędkowaniem) co jest uzasadnione wykorzystywaniem wysp i niektórych fragmentów linii brzegowej, w tym zadrzewień nadrzecznych jako miejsca żerowania i odpoczynku wędrujących latem i wczesną jesienią szlakiem Wisły ptaków wodno-błotnych, w tym siewek, przedmiotu ochrony OSO „Dolina Środkowej Wisły” oraz ptaków wróblowatych, a także wymogiem ochrony dwóch gatunków ssaków – bobra i wydry, przedmiotów ochrony w SOO Kampinoska Dolina Wisły.*

Plan ochrony przewiduje udostępnieniu rezerwatu do amatorskiego połowu ryb, jednak w okresie od 1 kwietnia do 30 sierpnia nie zezwala się na przebywanie na piaszczystych ławicach i wyspach, na przybijanie do brzegu wysp i piaszczystych ławic, na kotwiczenie jednostek pływających do piaszczystych ławic i wysp oraz w ich sąsiedztwie (tzn. w odległości mniejszej niż 50 m);

14) *w celach amatorskiego połowu ryb – dopuścić wędkowanie na wyspach oraz na brzegach rezerwatu w okresie 1 kwietnia – 30 sierpnia każdego roku, dopuścić całoroczne wędkowanie z jednostek zakotwiczonych w wodzie – w okresie 1 kwietnia – 30 sierpnia – co najmniej 50 metrów od wysp.*

Plan ochrony przewiduje udostępnieniu rezerwatu do amatorskiego połowu ryb, jednak w okresie od 1 kwietnia do 30 sierpnia nie zezwala się na przebywanie na piaszczystych ławicach i wyspach, na przybijanie do brzegu wysp i piaszczystych ławic, na kotwiczenie jednostek pływających do piaszczystych ławic i wysp oraz w ich sąsiedztwie (tzn. w odległości mniejszej niż 50 m). Wyspy i piaszczyste ławice w rezerwacie są najcenniejszymi siedliskami lęgowymi ptaków, w tym głównych przedmiotów ochrony rezerwatu – mew, rybitw i sieweczek. Z tego względu miejsca te powinny być poddane szczególnej ochronie. Konsekwencją tego jest ograniczanie negatywnej presji wędkowania na gatunki ptaków poprzez ograniczanie miejsc udostępnionych do amatorskiego połowu ryb. Dopuszczono całoroczne wędkowanie z brzegu rzeki;

15) *wypas kulturowy w niektórych rezerwatach – dopuścić i sprecyzować dopuszczalną liczbę DJP – wyłącznie w zakresie, terminach i miejscach, wskazanych dla tej działalności w*

obowiązującym 10-letnim planie zadań ochronnych dla OSO „Dolina Środkowej Wisły” - w celu zachowania spójności koncepcji ochrony w zatwierdzanych planach ochrony płockich rezerwatów wiślanych z obowiązującym już planem zadań ochronnych dla wymienionego obszaru sieci Natura 2000, ustanowionym wspólnie przez Regionalnych Dyrektorów Ochrony Środowiska w Warszawie i w Lublinie.

W miejscach dopuszczonych do wypasu określono jego zakres, w szczególności dopuszczalną liczbę DJP.

- 16) *Klub Gaja postuluje dokonać w tekście dokumentacji analizy zagrożeń pochodzących nie tylko od obowiązujących w części terenów objętych ochroną rezerwatową miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin właściwych miejscowo dla rezerwatów lecz – wynikających również z wielu, groźnych dla omawianych rezerwatów zapisów, umieszczonych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego (przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 7 lipca 2014r. i publikowanego w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego z dnia 15 lipca 2014 r. w poz. 6868), którego w merytorycznej dokumentacji autorzy projektów planu nie uwzględnili.*

W dokumentacji poddanej udziałowi społeczeństwa znalazły się informacje odnoszące się do istniejącego planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego i zagrożeń wynikających z tych zapisów. Informacje te dodatkowo uszczegółowiono, a stosowne wskazania do planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego wprowadzono do projektu planu ochrony rezerwatu. Konstrukcja przepisów ustawy o ochronie przyrody i wydanego do tej ustawy aktu wykonawczego w zakresie sporządzania planu ochrony rezerwatu przyrody sprawiają, że sporządzając plan ochrony identyfikuje się i ocenia istniejące oraz potencjalne zagrożenia wewnętrzne i zewnętrzne. Zakres ustaleń niezbędnych do identyfikacji i oceny zagrożeń obejmuje istniejące i projektowane lokalizacje przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Zagrożenia ocenia się w odniesieniu do całości przyrody oraz poszczególnych jej składników, biorąc pod uwagę ich wpływ w szczególności na naturalne procesy przyrodnicze, siedliska przyrodnicze, ekosystemy, siedliska oraz populacje roślin, zwierząt lub grzybów czy też różnorodność ekosystemów. Prawodawca konstruując przepisy prawa w takiej formie, zawęził zakres niezbędnych do wykonania prac oraz przepisów definiowanych w planie ochrony, do czynności, których zakres jest mierzalny tj. daje się zidentyfikować na tyle dokładnie, że w oparciu o pozyskane dane możliwe jest określenie sposobu wykonania czynności, aby zminimalizować lub wyeliminować negatywne następstwa jego realizacji. Dokumenty z zakresu zagospodarowania

przestrzennego, jako akty rangi podustawowej, nie mogą być sprzeczny z przepisami ustawowymi, muszą znajdować podstawę w upoważnieniu ustawowym i organ je wydający nie może przekroczyć granic tego upoważnienia. Obowiązek uwzględniania ograniczeń wynikających z ustanowienia rezerwatu przyrody musi być uwzględniany w procesie planistycznym, co w znaczący sposób zawęży możliwości wprowadzenia na ich obszarze zagospodarowania przestrzennego tego rodzaju przepisami. Z samego już art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody wynika zakaz wprowadzania do treści planu zagospodarowania województwa zapisów sprzecznych ze wskazanymi w tym przepisie zakazami (chyba, że zakaz ten nie obowiązuje z mocy art. 15 ust. 2 cyt. ustawy lub został objęty zezwoleniem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska). Taki stan prawny oznacza, że inne organy, w związku z brakiem podstawy ustawowej, nie są kompetentne do wiążącego wyłączenia czy też zaostżenia zakazów obowiązujących w rezerwacie przyrody. Wprowadzenie w planie ochrony wskazań do planów zagospodarowania przestrzennego nie zastępuje, ani nie wyłącza z konieczności uzyskania decyzji Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i nie zachodzi podstawa do powielania w nim zakazów wynikających z ustawy o ochronie przyrody. Podkreślenia wymaga również, że rezerwat posiada otulinę, która zgodnie z ustawą o ochronie przyrody stanowi strefę ochronną graniczącą z formą ochrony przyrody zabezpieczającą go przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka. Ustawowo określony cel otuliny stanowi podstawę do formułowania wskazań w sferze ograniczania zagrożeń wynikających z zagospodarowania nieruchomości położonych na jej obszarze. Zakres tych wskazań będzie obejmował wyłącznie inwestycje, których realizacja w granicach otuliny wpłynie negatywnie na rezerwat przyrody. Zgodnie z przyjętym w tym zakresie orzecnictwem, wyznaczenie otuliny nie wiąże się z wprowadzeniem w jej obrębie jakichkolwiek ograniczeń lub zakazów. Zakres określonej inwestycji będzie wymagał modyfikacji, jeżeli z punktu widzenia prowadzonej w rezerwacie ochrony będzie stał on w sprzeczności z funkcją ochronną otuliny. Przyjęcie odmiennej wykładni przepisów ustawy o ochronie przyrody prowadziłyby do tego, że wyznaczenie otuliny byłoby zupełnie bezcelowe, ponieważ nie zabezpieczałaby ona w żaden sposób formy ochrony przyrody. Przy takim stanie faktycznym i prawnym przeprowadzenie oceny zagrożeń zewnętrznych dla rezerwatu ogranicza się do jego otuliny. Sprowadza się ona do określenia czy przedsięwzięcie może być zrealizowane w proponowanym zakresie, czy też muszą być zachowane dla niego indywidualnie sprecyzowane warunki realizacji. Wyznaczając otulinę, przyjmuje się jej zasięg na tyle duży, aby spełniała on założone funkcje prewencyjne, realizowane poprzez zadania powiązane z funkcją rezerwatu. Ważną cechą tych zadań, jest odpowiednia realizacja celów związanych z ochroną zasobów przyrody występujących na terenie rezerwatu. Z tych względów, ocena w przedmiocie wpływu przedsięwzięcia na rezerwat wymaga rozważenia szeregu faktycznie istniejących aspektów i uwarunkowań, nie może mieć ona charakteru dowolnego i wykraczać poza granice otuliny. Podkreślenia wymaga również, że zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody

sposób zagospodarowania przestrzennego uzgadniany jest przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska w części dotyczącej rezerwatu przyrody i jego otuliny, w zakresie ustaleń mogących mieć negatywny wpływ na cele ochrony rezerwatu przyrody. W związku z powyższym, na potrzeby sporządzenia niniejszego projektu planu ochrony ocenie poddano inwestycje obejmujące swym zasięgiem obszar rezerwatu i jego otulinę;

Projekt planu ochrony został przesłany Radzie Gminy Bodzanów, celem zaopiniowania.

1. Rada Gminy Bodzanów nie wydała uchwały w sprawie przedłożonego projektu zarządzenia, stosując tym samym, przewidziany przez ustawę o samorządzie gminnym, tryb milczącego przyjęcia tekstu projektu zarządzenia bez zastrzeżeń.
2. Rada Gminy Iłów uchwałą z dnia 19 grudnia 2017 r. nr 173/XXXVI/19.12.2017 negatywnie zaopiniowała projekt planu ochrony, przedstawiając przy tym swoje uwagi. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie po ich przeanalizowaniu stwierdził, co następuje:

Rezerwaty Kępa Rakowska i Kępa Antonińska obejmują swoim zasięgiem obszar rzeki pomiędzy brzegami. W przedmiotowych dokumentach nie wskazano długoterminowych rozwiązań dla przeciwdziałania zarastania koryta cieku roślinnością korzeniącą się w dnie i brzegach rzeki. Wskutek zarastania następuje zmniejszenie przepływu, podpiętrzanie poziomu wody i jednocześnie niekontrolowany rozrost kęp, przez co wzrasta ryzyko zagrożenia powodzią. W przedmiotowych dokumentach nie poruszono kwestii regulacji i pogłębiania koryta rzeki na wysokości rezerwatów. Pogłębianie i udrażnianie koryta rzeki niezbędne jest z punktu widzenia zapobiegania powodziom a także w celu planowanego udrożnienia szlaku wodnego po Wiśle. Podejmowany dokument w opinii Rady Gminy Iłów powinien zawierać zarówno zapisy dotyczące ochrony przyrody, istniejących siedlisk i gatunków, ale jednocześnie powinien jednoznacznie określać zasady racjonalnej gospodarki zasobem, jakim jest Wisła biorąc pod uwagę nie tylko część rzeki, którą stanowią rezerwaty przyrody, ale rzeki jako całości wraz z jej potencjałem gospodarczym i turystycznym.

Na terenie rezerwatu przyrody obowiązują zakazy, które zostały zdefiniowane w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, jako zamknięty katalog zakazów. Ustawodawca uchwalając ten przepis wskazał równolegle, poprzez art. 15 ust. 2 tej ustawy, że pomimo wielkiej wagi, jaką należy przywiązywać do kwestii ochrony przyrody, to jednak w pewnych sytuacjach, takich jak prowadzenie akcji ratowniczej bądź podejmowanie działań mających na celu utrzymanie terenu w stanie niezagrażającym bezpieczeństwu, konieczne jest wysunięcie na plan pierwszy ochrony ludzi, w szczególności ich zdrowia i życia czy też mienia. W chwili zaistnienia na obszarze rezerwatu sytuacji, która stwarza zagrożenie dla

zdrowia, życia czy też mienia ludzi, zwolnienie od obowiązujących zakazów wynika bezpośrednio z art. 15 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody i nie wymaga konkretyzacji w żadnej innej formie. Wyjątek ten może dotyczyć zarówno prowadzenia akcji ratowniczej w sytuacji wystąpienia klęski żywiołowej jak też prowadzenia działań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa powszechnego w przyszłości. Powodzie, ze względu na swe niespodziewane powstanie i szybkie rozprzestrzenianie się, mogą stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia wielu osób oraz mogą zagrażać mieniu w wielkich rozmiarach. Przeciwdziałanie powstaniu powodzi czy też podejmowanie działań ratowniczych w sytuacji powstania powodzi są, w rozumieniu art. 163 § 1 ustawy Kodeks Karny, czynnościami związanym z bezpieczeństwem powszechnym. Z chwilą zajścia sytuacji bezpośredniego zagrożenia powodziowego, utrzymanie właściwych parametrów przepływu rzeki ma istotne znaczenie dla zapewnienia właściwego bezpieczeństwa powszechnego. Z tych względów wprowadzenie w planie ochrony regulacji dotyczących działań przeciwpowodziowych stanowiłoby wykroczenie poza ramy ustawowego upoważnienia, czyniąc z mocy prawa takie zarządzenie nieważnym. Rezerwat obejmuje szlak żeglugowy rzeki Wisły, która była od zawsze wykorzystywana do transportu wodnego i zaliczana jest do śródlądowych dróg wodnych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami Wisła mieści się w kategoriach wód, które mogą służyć potrzebom śródlądowego transportu wodnego i żeglugowemu wykorzystaniu przez statki. Żegluga jak również prace z nią związane tj. regulacja koryta i wód rzeki, nie stanowiły czynników uniemożliwiających uznanie rezerwatu. W uznaniu organu tworzącego ten rezerwat, wykonywanie tych działań nie pociągało za sobą na tyle istotnych skutków, aby mogły one stanowić zagrożenie dla trwałości tej formy ochrony. Przejawem tego, jest dopuszczenie, zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 2 listopada 1994 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (M.P. poz. 496) – akt prawny uznający rezerwat, do wykonywania na jego obszarze czynności związanych z żeglugą i utrzymywaniem szlaku żeglownego i plan ochrony stanu tego nie zmienia. Plan ochrony sporządza się dla rezerwatu przyrody i zaplanowanych w nim działań ochronnych nie można rozszerzać na obszary nieobjęte tą formą ochrony.

3. Rada Gminy Słubice uchwałą z dnia 1 grudnia 2017 r. nr XXXI.189.2017 negatywnie zaopiniowała projekt planu ochrony, przedstawiając przy tym swoje uwagi. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie po ich przeanalizowaniu stwierdził, co następuje:

Gmina Słubice jest gminą typowo rolniczą. Tereny nadwiślańskie z racji dobrej struktury swoich gleb od wieków wykorzystywane są w rolnictwie. Obostrzenia wynikające z przepisów prawa polskiego jak również z prawa unijnego typu ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu Natura 2000 znacząco utrudniło gospodarowanie na tych terenach. Od wielu lat Gmina Słubice boryka się z problemem

bezpieczeństwa powodziowego. Powódź w roku 2010 spowodowała wielomilionowe straty w infrastrukturze oraz zniszczyła dobytek wielu pokoleń mieszkańców. Samorząd Gminy wielokrotnie apelował o konieczność pogłębiania koryta rzeki Wisły oraz doskonalenia infrastruktury przeciwpowodziowej. Przekazane do zaopiniowania Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie wyraźnie ograniczają zakres działań mogących przyczynić się do zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców i uchronienia ich przed kolejnymi powodziami.

Plan ochrony w żadnej mierze nie wprowadza, w formie ograniczeń czy też odstępstw od obowiązujących w rezerwacie zakazów, przepisów dotyczących podejmowania działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym. Ustawodawca uchwalając przepisy ustawy o ochronie przyrody wskazał poprzez art. 15 ust. 2 tej ustawy, że pomimo wielkiej wagi, jaką należy przywiązywać do kwestii ochrony rezerwatów przyrody, to jednak w pewnych sytuacjach, takich jak prowadzenie akcji ratowniczej bądź podejmowanie działań mających na celu utrzymanie terenu w stanie niezagrażającym bezpieczeństwu, konieczne jest wysunięcie na plan pierwszy ochrony ludzi, w szczególności ich zdrowia i życia czy też mienia. W chwili zaistnienia na obszarze rezerwatu sytuacji, która stwarza zagrożenie dla zdrowia, życia czy też mienia ludzi, zwolnienie od obowiązujących zakazów wynika bezpośrednio z art. 15 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody i nie wymaga konkretyzacji w żadnej innej formie jak np.: plan ochrony. Wyjątek ten może dotyczyć zarówno prowadzenia akcji ratowniczej w sytuacji wystąpienia klęski żywiołowej jak też prowadzenia działań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa powszechnego w przyszłości. Powodzie, ze względu na swe niespodziewane powstanie i szybkie rozprzestrzenianie się, mogą stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia wielu osób oraz mogą zagrażać mieniu w wielkich rozmiarach. Przeciwdziałanie powstaniu powodzi czy też podejmowanie działań ratowniczych w sytuacji powstania powodzi są, w rozumieniu art. 163 § 1 ustawy Kodeks Karny, czynnościami związanym z bezpieczeństwem powszechnym. W związku z powyższym wprowadzenie w planie ochrony regulacji dotyczących działań przeciwpowodziowych stanowiłoby wykroczenie poza ramy ustawowego upoważnienia, czyniąc z mocy prawa takie zarządzenie nieważnym.

Projekt zarządzenia został uzgodniony przez Wojewodę Mazowieckiego.

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia zarządzenia.

Celem wprowadzenia zarządzenia jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Projekt planu ochrony będzie oddziaływał:

- 1) na Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 2) na właściciela rezerwatu;
- 3) jako powszechnie obowiązujący akt prawa miejscowego na wszystkie podmioty, które znajdują się lub znajdują w zasięgu terytorialnym objętym jego regulacją.

3. Konsultacje.

Projekt zarządzenia jako akt prawa miejscowego podlega:

- 1) na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie uzgodnieniu z Wojewodą Mazowieckim;
- 2) na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zaopiniowaniu przez właściwą miejscowo radę gminy;
- 3) na podstawie art. 19 ust. 1 a ustawy o ochronie przyrody procedurze udziału społeczeństwa przewidzianej przez ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie przedmiotowego zarządzenia pociągnie za sobą skutki finansowe dla budżetu państwa w wysokości około 290 000 zł w przeciągu 20 lat obowiązywania planu ochrony, które wynikać będą z realizacji działań ochronnych zaprojektowanych w planie ochrony. Mogą być one finansowane w szczególności ze środków pochodzących z:

- 1) budżetu państwa na zasadach ustalonych przez ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, z późn. zm.);

2) ubiegania się o pozyskanie środków finansowych z Narodowego lub/i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Zapisy w projekcie zarządzenia z uwagi na ograniczony zakres prac jak również realizacja ich na przestrzeni 20 lat nie będą miały znaczącego wpływu na rynek pracy.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowana regulacja nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Regulacja objęta przedmiotowym zarządzeniem jest objęta prawem UE. Zarządzenie swym zakresem obejmuje: teren objęty ochroną w ramach sieci Natura 2000 specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) na podstawie Dyrektywy Unii Europejskiej 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny PLH 140029 Kampinowska Dolina Wisły oraz dyrektywy Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków, w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000, jako specjalny obszar ochrony ptaków PLB 1400004 Dolina Środkowej Wisły. Projekt zarządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.